



# Archeologienota

## Meise, Groenveldlaan

### Verslag van Resultaten

**Titel**

Archeologienota Meise, Groenveldlaan: Verslag van Resultaten

**Auteur(s)**

Nandy Dolman

**Erkende archeoloog**

Margot Vander Cruyssen (2015/00047)

**BAAC-Projectnummer**

2019-0081

**Plaats en datum**

Gent, 26 november 2018

**Reeks en nummer**

BAAC Vlaanderen Rapport 983

ISSN 2033-6896

**Wettelijk depot**

KBR

# Inhoud

---

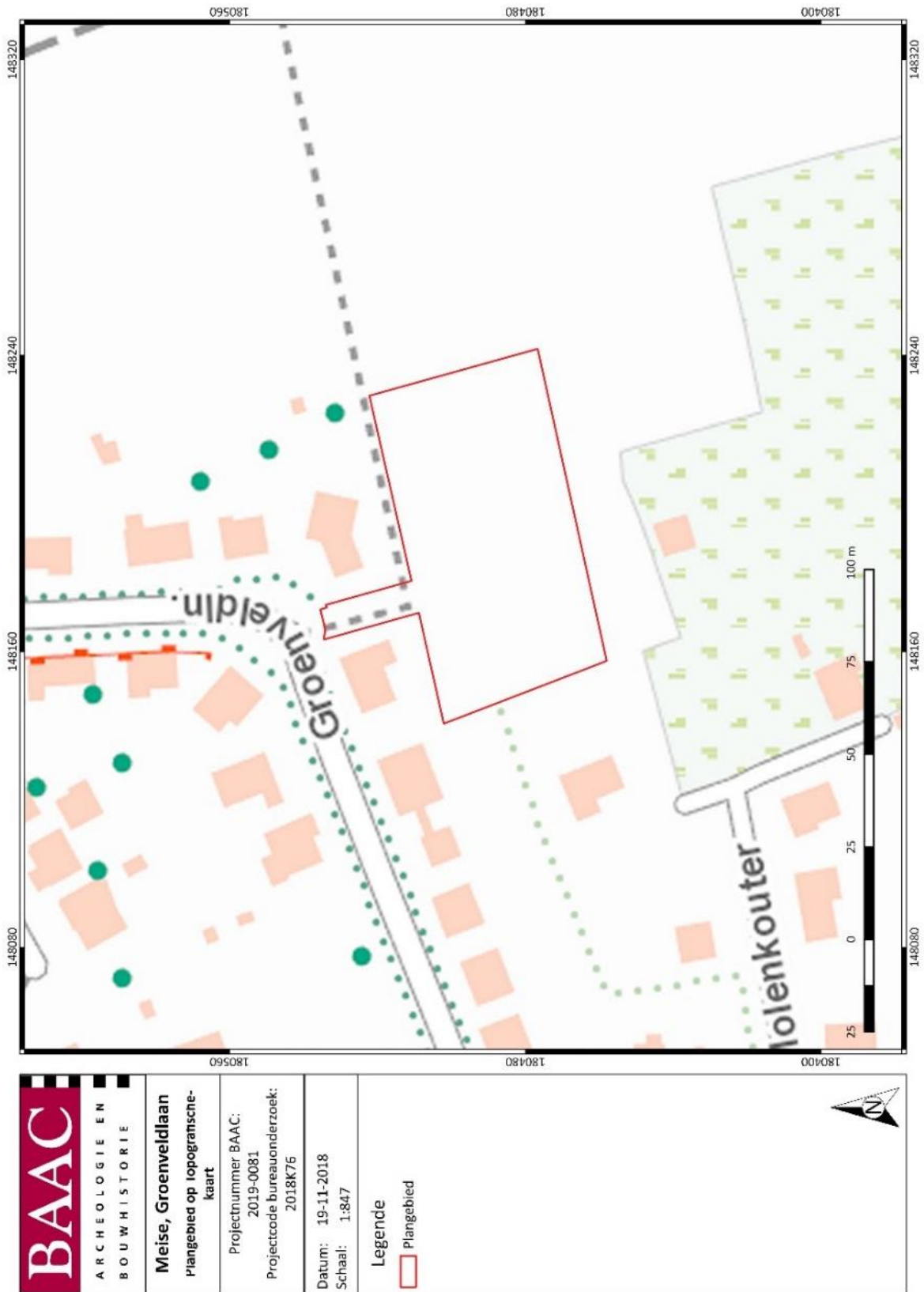
1	Bureauonderzoek .....	1
1.1	Beschrijvend gedeelte .....	1
1.1.1	Administratieve gegevens .....	1
1.1.2	Juridisch kader en onderzoekstraject .....	4
1.1.3	Aanleiding .....	4
1.1.4	Huidige situatie .....	5
1.1.5	Geplande werken en bodemingrepen .....	7
1.1.6	Randvoorwaarden .....	8
1.2	Werkwijze en strategie .....	9
1.2.1	Onderzoeksvragen .....	9
1.2.2	Heuristiek .....	9
1.3	Assessmentrapport .....	11
1.3.1	Landschappelijk kader .....	11
1.3.2	Historisch kader .....	23
1.3.3	Cartografische bronnen .....	23
1.3.4	Archeologisch kader .....	33
1.4	Besluit .....	39
1.4.1	Datering en interpretatie .....	39
1.4.2	Archeologische verwachting .....	42
1.4.3	Potentieel op kennisvermeerdering .....	42
1.4.4	Afweging noodzaak verder vooronderzoek .....	43
2	Samenvatting .....	45
3	Lijst met figuren .....	46
4	Lijst met tabellen .....	46
5	Bibliografie .....	47

# 1 Bureauonderzoek

## 1.1 Beschrijvend gedeelte

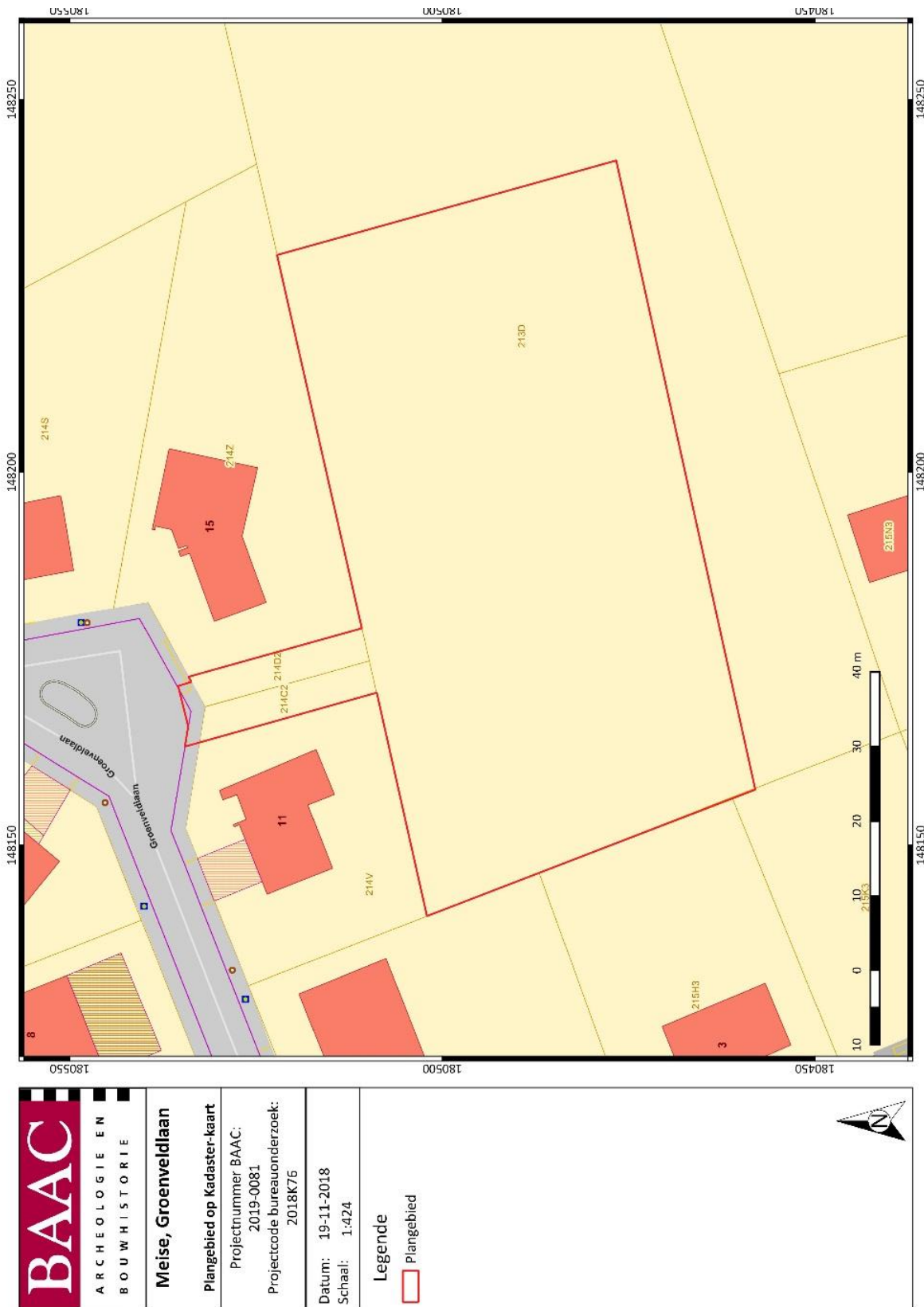
### 1.1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Meise, Groenveldlaan		
Ligging	Groenveldlaan, gemeente Meise, provincie Vlaams-Brabant		
Kadaster	Gemeente Meise, Afdeling 1, Sectie F, Percelen 213D, 214C2 en 214D2		
Coördinaten	Noordwest:	x: 148.140	y: 180.502
	Noordoost:	x: 148.229	y: 180.522
	Zuidwest:	x: 148.157	y: 180.457
	Zuidoost:	x: 148.241	y: 180.477
Projectcode BAAC Vlaanderen	2019- 0081		
Bureau- onderzoek	Projectcode	2018K76	
	Erkend archeoloog	Margot Vander Cruyssen (Erkenningsnummer: 2015/00047)	
	Betrokken actoren	Nandy Dolman (archeoloog)	
	Betrokken derden	N.v.t.	



Figuur 1: Plangebied op topografische kaart<sup>1</sup>

<sup>1</sup> AGIV 2018e



Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)<sup>2</sup>

<sup>2</sup> AGIV 2018c

### 1.1.2 Juridisch kader en onderzoekstraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving.

Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 3.0.

### 1.1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een nieuwbouw gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen die qua omvang een directe bedreiging betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Meise, Groenveldlaan* bedraagt ca. 4.390 m<sup>2</sup>. Het valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor

op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie).<sup>3</sup>

Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor ‘beschermd onroerend erfgoed’ opgenomen in het Geoportaal.

Aangezien de totale oppervlakte van de bodemingreep 3.000 m<sup>2</sup> of meer bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze bekrachtigde archeologienota wordt bij de verkavelingsaanvraag gevoegd.

#### **1.1.4 Huidige situatie**

Het plangebied bestaat voor het grootste deel uit één perceel (213D), wat momenteel bestemd is voor landbouwgebruik (Figuur 3). De verbindingsstrook met de bestaande wegenis Groenveldlaan is gelegen tussen twee bebouwde percelen. De verbindingsstrook zelf is momenteel niet bebouwd, maar deels begroeid door de aanpalende tuinen (Figuur 4).

---

<sup>3</sup> AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2018





Figuur 3: Plangebied op Orthofotomozaïek<sup>4</sup>

<sup>4</sup> AGIV 2018d



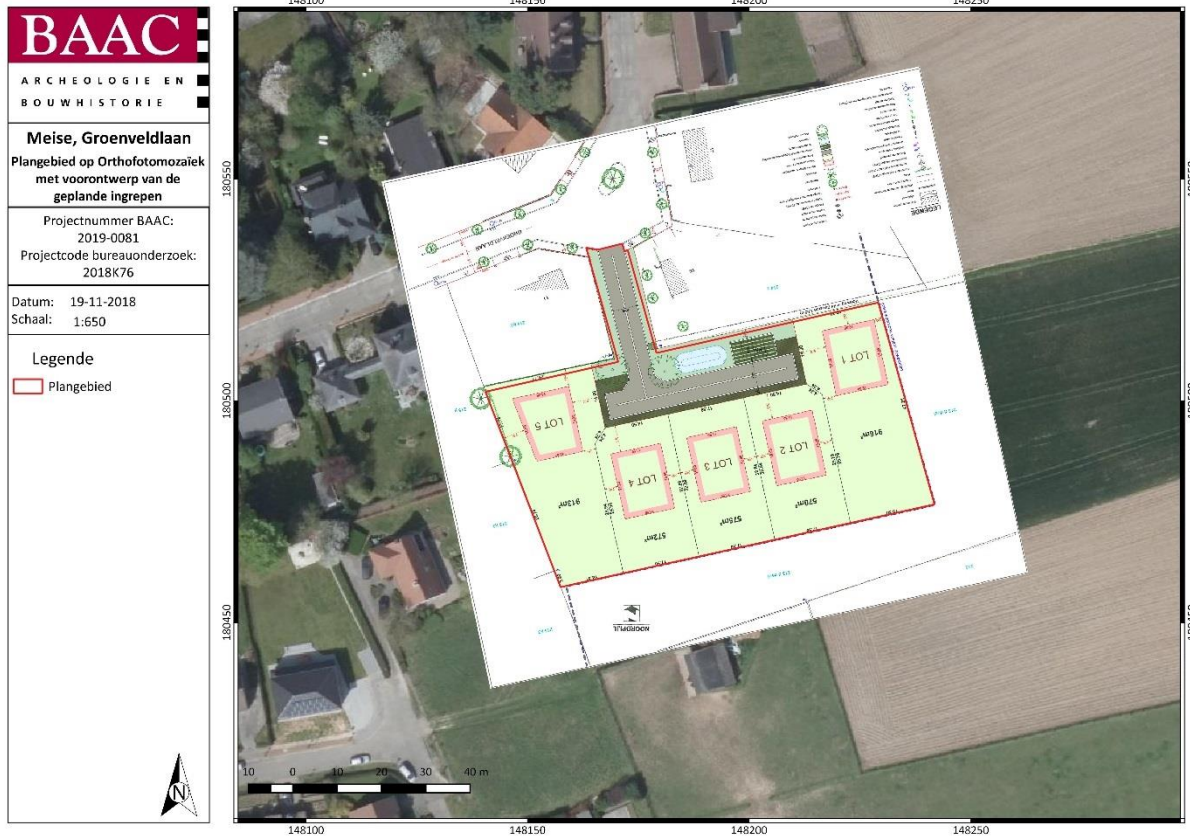
*Figuur 4: Verbindingsstrook met de Groenveldlaan<sup>5</sup>*

Het intensieve landbouwgebruik op het grootste deel van het plangebied heeft mogelijk enige verstoringen teweeggebracht in de bovenste lagen van het bodemarchief. Een analyse van het landschappelijk en archeologisch kader zal moeten uitwijzen welke invloed dit heeft gehad op mogelijk archeologische resten binnen het plangebied.

#### **1.1.5 Geplande werken en bodemingrepen**

De opdrachtgever plant op het terrein vijf eengezinswoningen met bijhorende wegenis die aansluit op de bestaande Groenveldlaan. Hiervoor worden de huidige (drie) percelen verkaveld tot zes nieuwe percelen. Bij een verkavelingsprocedure wordt van een integrale verstoring uitgegaan, waardoor eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk worden vernietigd.

<sup>5</sup> GOOGLE 2018



Figuur 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting<sup>6</sup> op orthofoto<sup>7</sup>

Meer specifiek zullen vijf percelen tussen 570 en 916 m<sup>2</sup> dienen voor bewoning, met ieder één eengezinswoning van ca. 12 bij 15 m. De nieuwe wegenis wordt aangelegd in asfalt en begrenst door beton en plantsoen. Verder wordt de aanleg van een waterbuffer/gracht voorzien en het planten van nieuwe loofbomen. Aangezien het hier gaat om een voorontwerp van de geplande ingrepen, kunnen de geplande ingrepen mogelijk nog aangepast worden.

### 1.1.6 Randvoorwaarden

Omwille van juridische redenen betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat de ingreep in de bodem, zoals gesteld in het programma van maatregelen, op een later tijdstip dient uitgevoerd te worden.

<sup>6</sup> Plan aangebracht door initiatiefnemer.

<sup>7</sup> AGIV 2018d

## 1.2 Werkwijze en strategie

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

### 1.2.1 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein:

- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de bewaringstoestand van deze waarden?
- Betreft het behoudenswaardige archeologische waarden?
- Wat is de relatie tussen deze waarden en het landschap?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

### 1.2.2 Heuristiek

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto
- Tertiairgeologische kaart

- Quartairgeologische kaart
- Bodemkaart

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19<sup>e</sup> eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten.

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart
- Villaretkaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Poppkaart
- Vandermaelenkaart

De CAI-kaart wordt weergegeven met het grootschalig referentiebestand als onderkaart. De onmiddellijke omgeving rondom wordt op de Ferraris-, Atlas der Buurtwegen, Popp- en Vandermaelenkaart besproken. De beschrijving gebeurde onder meer op basis van de legende uit *België in kaart*.<sup>8</sup> Indien er een bijzondere locatie op te merken is, wordt deze, indien mogelijk, vernoemd bij naam en uitgebreider beschreven. De historische en archeologische kaarten worden gebruikt om een historisch-archeologische interpretatie van de locatie te bekomen.

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

---

<sup>8</sup> BEYAERT et al. 2006

## 1.3 Assessmentrapport

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

### 1.3.1 Landschappelijk kader

Hieronder volgt een overzicht van het grondgebruik en de aardkundige, hydrografische en fysisch-geografische gegevens van het plangebied.

#### Topografische situering

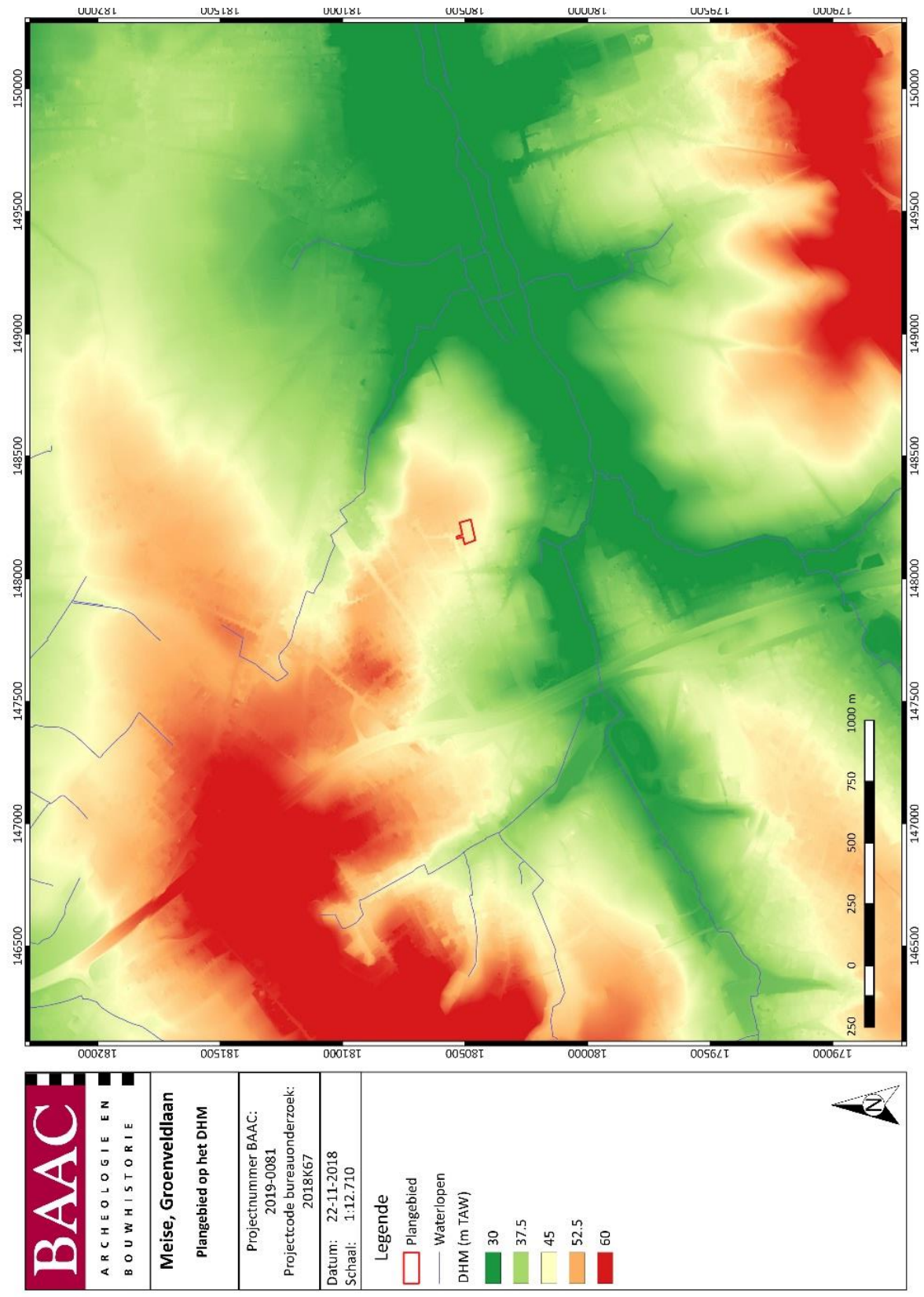
De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op figuren 1 en 2. Het plangebied is gelegen aan de Groenveldlaan te Meise. De noordelijke en westelijke zijde van het plangebied wordt begrensd door bebouwde percelen die deel uitmaken van een woonwijk. Deze woonwijk behoort tot een woonuitbreidingsgebied uit de tweede helft van de 20<sup>ste</sup> eeuw.<sup>9</sup> Ten oosten en zuiden wordt het plangebied omringd door akkerland. Hierdoor bevindt het plangebied zich op de scheiding van een ruraal karakter tegenover een vrij recent gemeentelijk karakter. Het centrum van Meise is gelegen ten westen van het plangebied, aan de andere kant van de A12.

Ten zuiden wordt de omgeving van het plangebied doorsneden door de Maalbeek. Ten noordoosten van het plangebied is de Bruinborrebeek gelegen.

De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 45,5 en 47,5 m +TAW. Ten opzichte van de omgeving is het plangebied gelegen op een hoger gelegen terrein. Richting het zuiden en oosten neemt de hoogte van het terrein af tot ca. 28 m +TAW. Richting het noordwesten neemt de hoogte van het landschap verder toe tot ongeveer 52 m +TAW. Hoogteverschillen op macroschaal wisselen dus tussen 28 m en 52 m +TAW.

---

<sup>9</sup> IOE 2018, ID: 121484

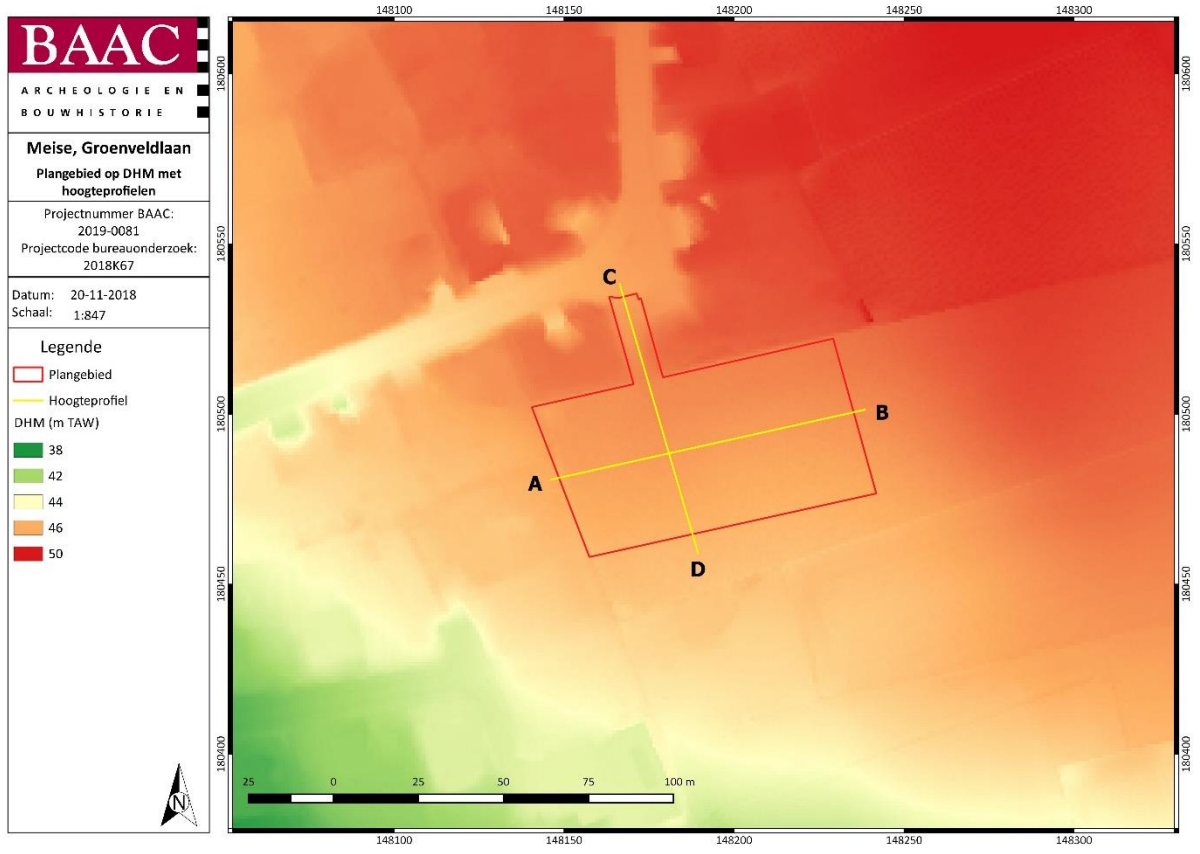


Figuur 6: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)<sup>10</sup>

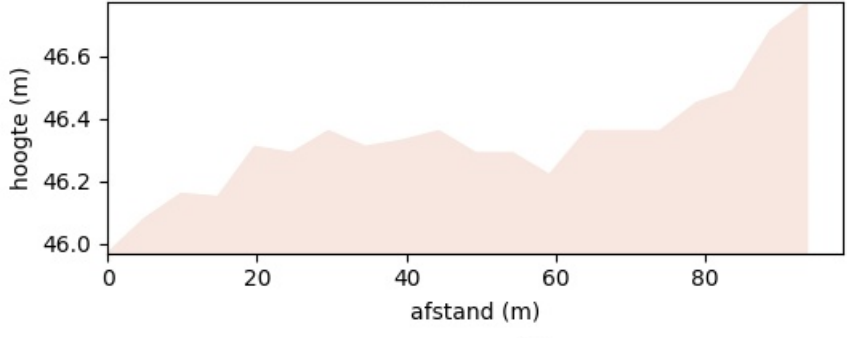
<sup>10</sup> AGIV 2018b

Binnen het plangebied zijn kleinere hoogteverschillen aanwezig van maximaal 2 m. Volgens de hoogteprofielen A-B en C-D (Figuur 7) daalt het hoogteniveau gestaag van het noordoosten naar het zuidwesten. In het uiterste noorden van het plangebied, op de grens met de Groenveldlaan, is het terrein iets lager gelegen (op 46,25 m +TAW) dan de natuurlijke glooiing (op 47,5 m +TAW) van het landschap. Deze lokale depressie is vermoedelijk bij de aanleg van de Groenveldlaan ontstaan. Daarnaast is een duidelijke percelering af te lezen, met name aan de noordzijde van het plangebied en daar waar het plangebied aan de Groenveldlaan grenst zijn de bebouwde percelen artificieel opgehoogd. De rest van het plangebied volgt de natuurlijke glooiing van het landschap. Verder zijn geen verstoringen aan de hand van het DHM binnen het plangebied af te leiden.

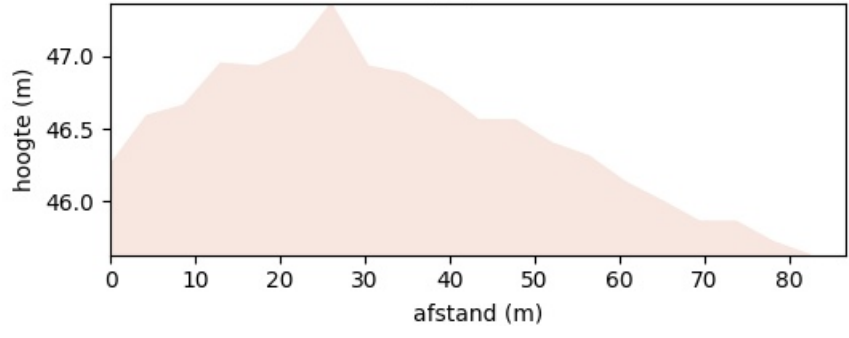




Hoogteprofiel A-B



Hoogteprofiel C-D



Figuur 7: Plangebied en hoogteprofielen op het DHM<sup>11</sup>

<sup>11</sup> AGIV 2018b

## Landschappelijke en hydrografische situering

In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich op een uitloper van de Cuesta van Asse, een heuvelrug ter hoogte van Aalst, Affligem, Asse, Merchtem, Wemmel en Meise. Ter hoogte van Meise, ten zuiden van het plangebied, loopt richting het oosten het interfluvium van de Dender en Zenne.<sup>12</sup> Vandaag, op ca. 400 m van het plangebied lopen de Maalbeek en de Bruinborrebeek, twee zijrivieren van de Zenne.

## Paleogeen en Neogeen (Tertiair)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van de Formatie van Lede en van Maldegem. Beide formaties zijn afgezet tijdens het Eoceen (Paleogeen; ca. 33,9 – 56 Ma). Er bevinden zich geen Neogene afzettingen binnen het plangebied.

Het noordoostelijke gedeelte van het plangebied wordt bedekt door de formatie van Maldegem, en meer specifiek het Lid van Ursel. Deze kleiafzetting bestaat uit homogene grijsblauwe klei en wordt naarmate dieper in de bodem lichter van kleur en rijker aan glauconiet, tot dat dit lid overgaat in het Lid van Asse, een glauconiethoudende kleiafzetting met lokaal grof glauconietzand. Doorgaans worden deze twee leden samen gekarteerd als de klei van Asse of Bartoniaan klei. De Asse-Ursel klei vormt de onderste laag van drie kleilagen binnen de formatie van Maldegem. Binnen het plangebied zijn de bovenste twee kleilagen weggeërodeerd. De overgebleven leden van Asse en Ursel hebben samen een dikte van ca. 10 m.<sup>13</sup>

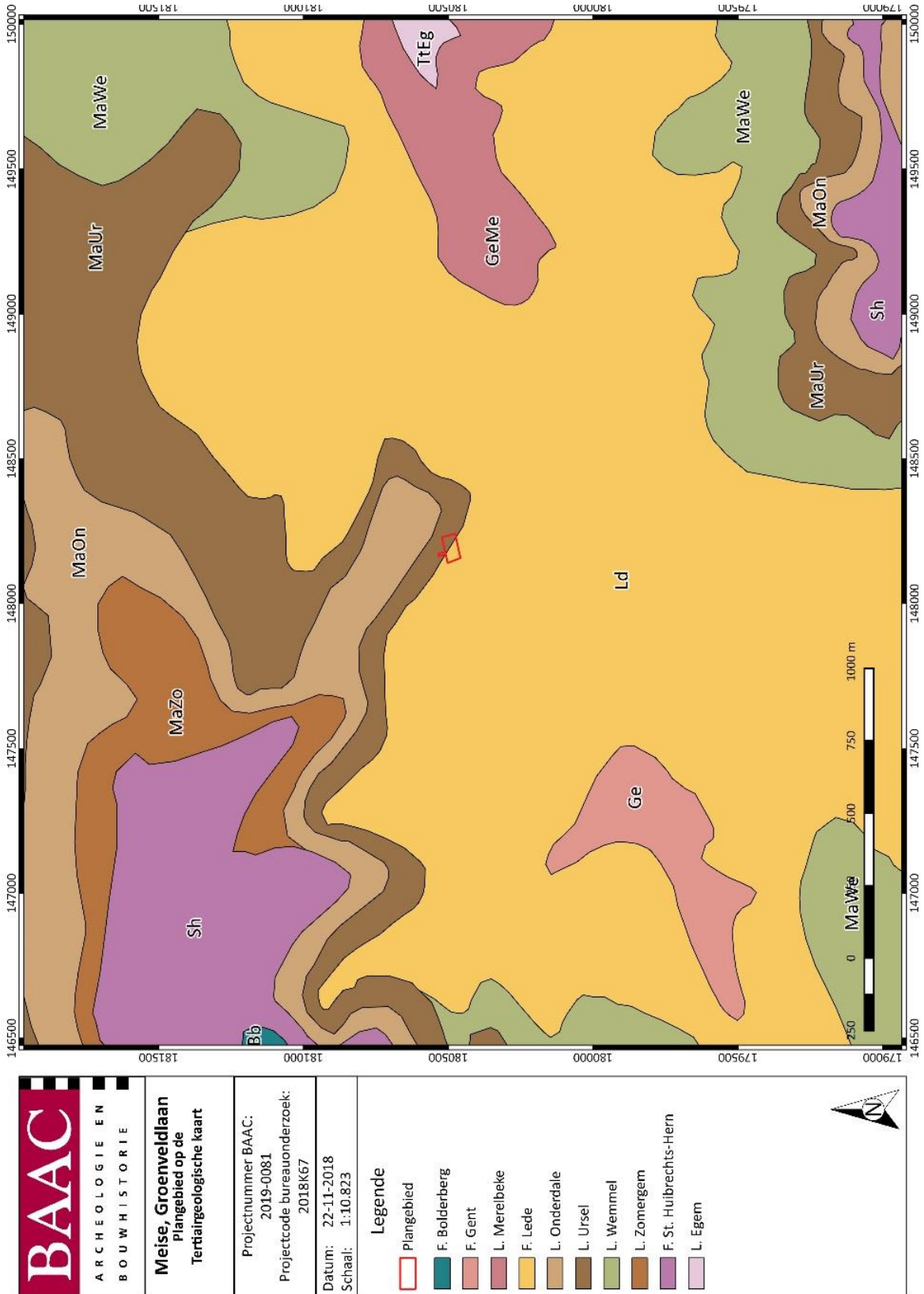
Het zuidwestelijke gedeelte van het plangebied wordt gevormd door afzettingen van de Formatie van Lede. Deze afzetting bestaat uit kalk- en glauconiethoudend fijn zand, met lokaal zandige kalksteen- of kalkzandsteenbanken. Aan de basis kan een grindlaag met herwerkte fossielen en gesteente, zoals silex, worden aangetroffen, met in de zanden tot drie fossielrijke rijstkorrelgrindlagen.<sup>14</sup>

---

<sup>12</sup> DENS J. 1992

<sup>13</sup> BUFFEL P., et al. 2009

<sup>14</sup> BUFFEL P., et al. 2009



Figuur 8: Plangebied op de tertiairgeologische kaart<sup>15</sup>

<sup>15</sup> DOV VLAANDEREN 2018b

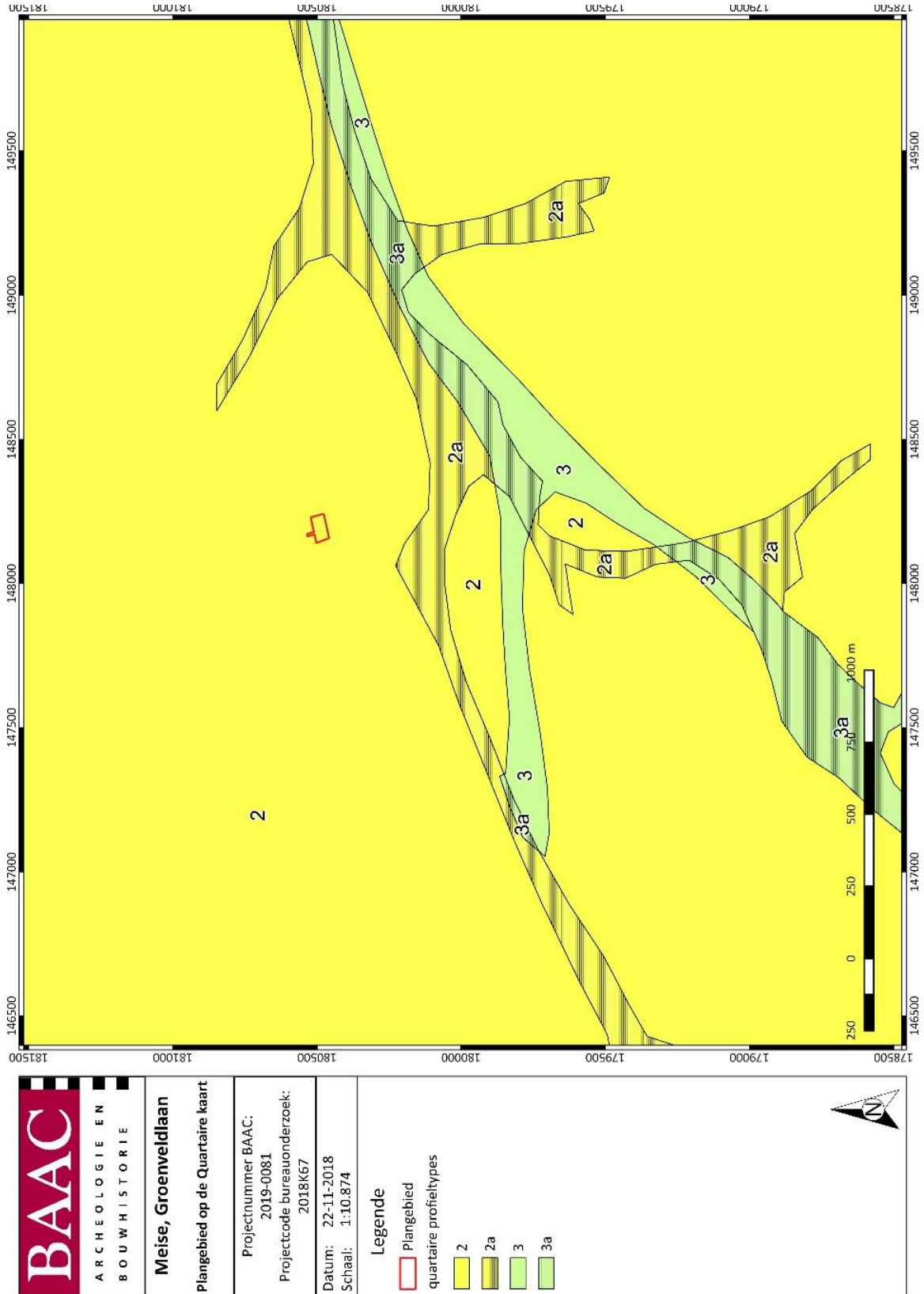
## Quartair

Bovenop de Tertiaire afzettingen bevinden zich quartaire afzettingen. Op de quartairgeologische kaart is het plangebied volledig gekarteerd binnen de eolische- en massabewegingsafzettingen van de Formatie van Gembloux en meer specifiek het lid van Brabant, afkomstig uit het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen; ca. 116 – 11,7 ka). Op de quartairgeologische kaart (1:200.000) wordt dit gekarteerd onder profieltype 2 (Figuur 9). De Formatie van Gembloux bevindt zich binnen loessgebied, een niet geconsolideerd poreus silt, bleekgeel van kleur en door het hoge kalkgehalte zonder stratificatie. Binnen het plangebied bestaan de loessafzettingen uit diffuus gelaagde leem met mogelijk lokaal herwerkte tertiaire sedimenten door afspoelingen en solifluctie. Zoals voorheen vermeld kenmerken deze tertiaire sedimenten zich als een grindhorizont, met onderin mogelijk zwarte silexstenen en fossielen.<sup>16</sup> Volgens de quartairgeologische kaart (1:50.000) kent het lid van Brabant binnen het plangebied een maximale dikte van 5 m (Figuur 12).<sup>17</sup>

---

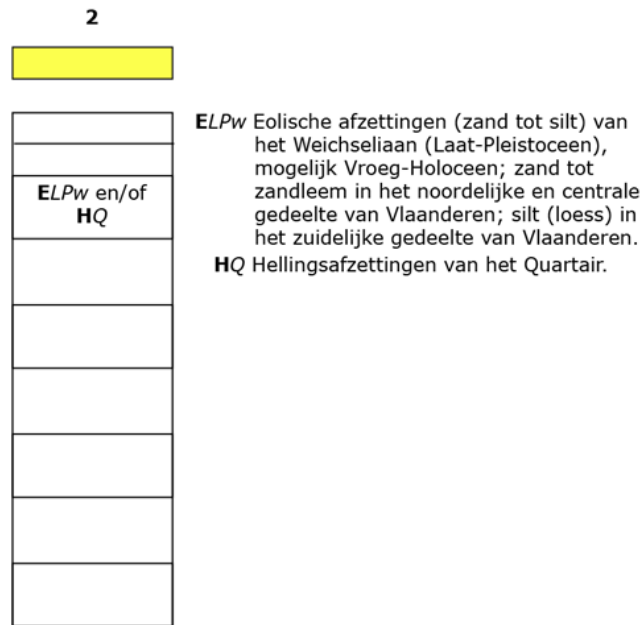
<sup>16</sup> BOGEMANS F. 1996; BUFFEL P. 2009

<sup>17</sup> DOV VLAANDEREN 2017c



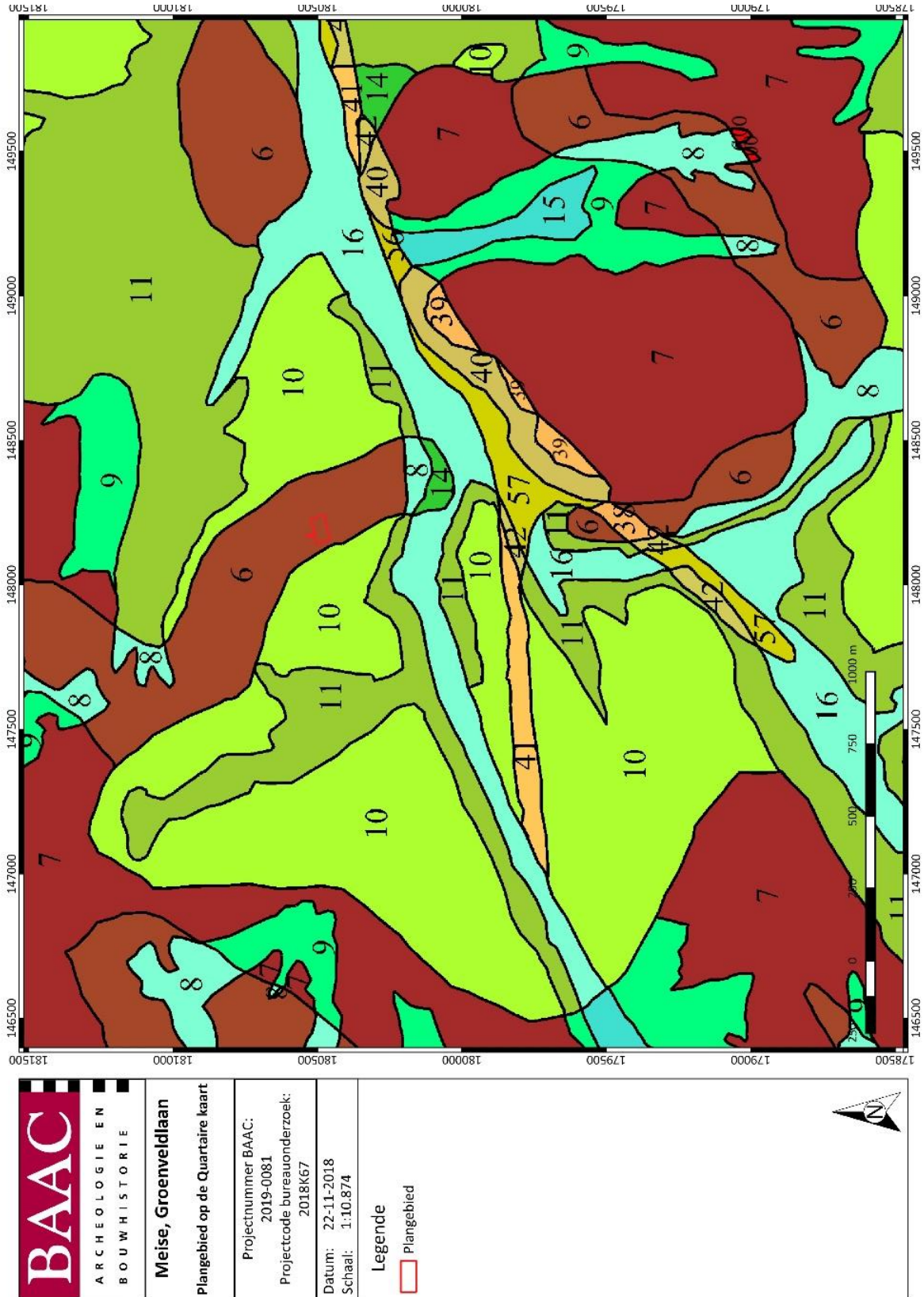
Figuur 9: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:200.000<sup>18</sup>

<sup>18</sup> DOV VLAANDEREN 2018c



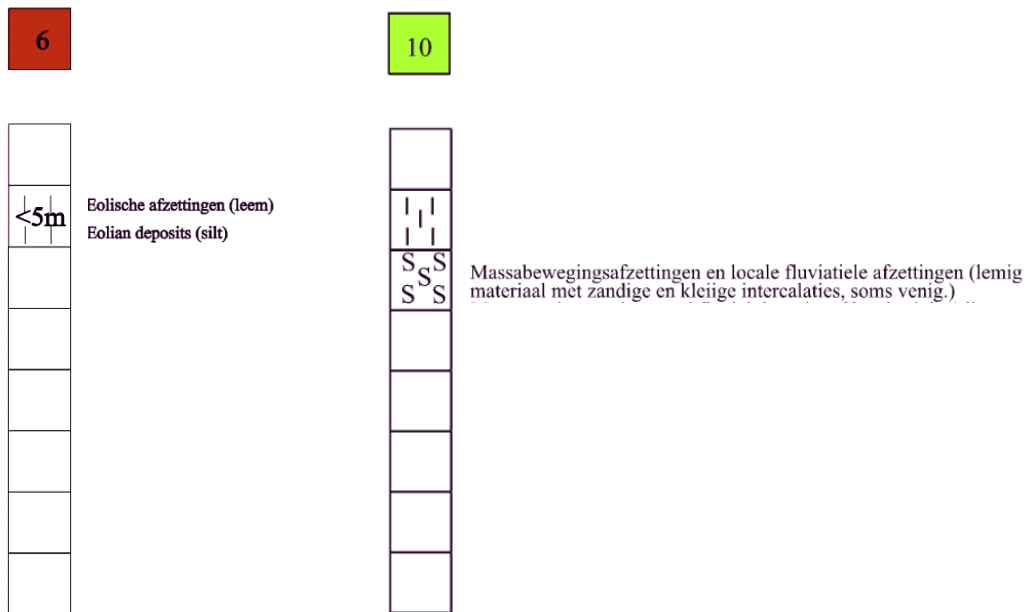
*Figuur 10: Legende quartaire profieltype binnen het plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:200.000<sup>19</sup>*

<sup>19</sup> DOV VLAANDEREN 2018c



Figuur 11: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000<sup>20</sup>

<sup>20</sup> DOV VLAANDEREN 2018c



Figuur 12: Legende quartaire profieltypes binnen het plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000<sup>21</sup>

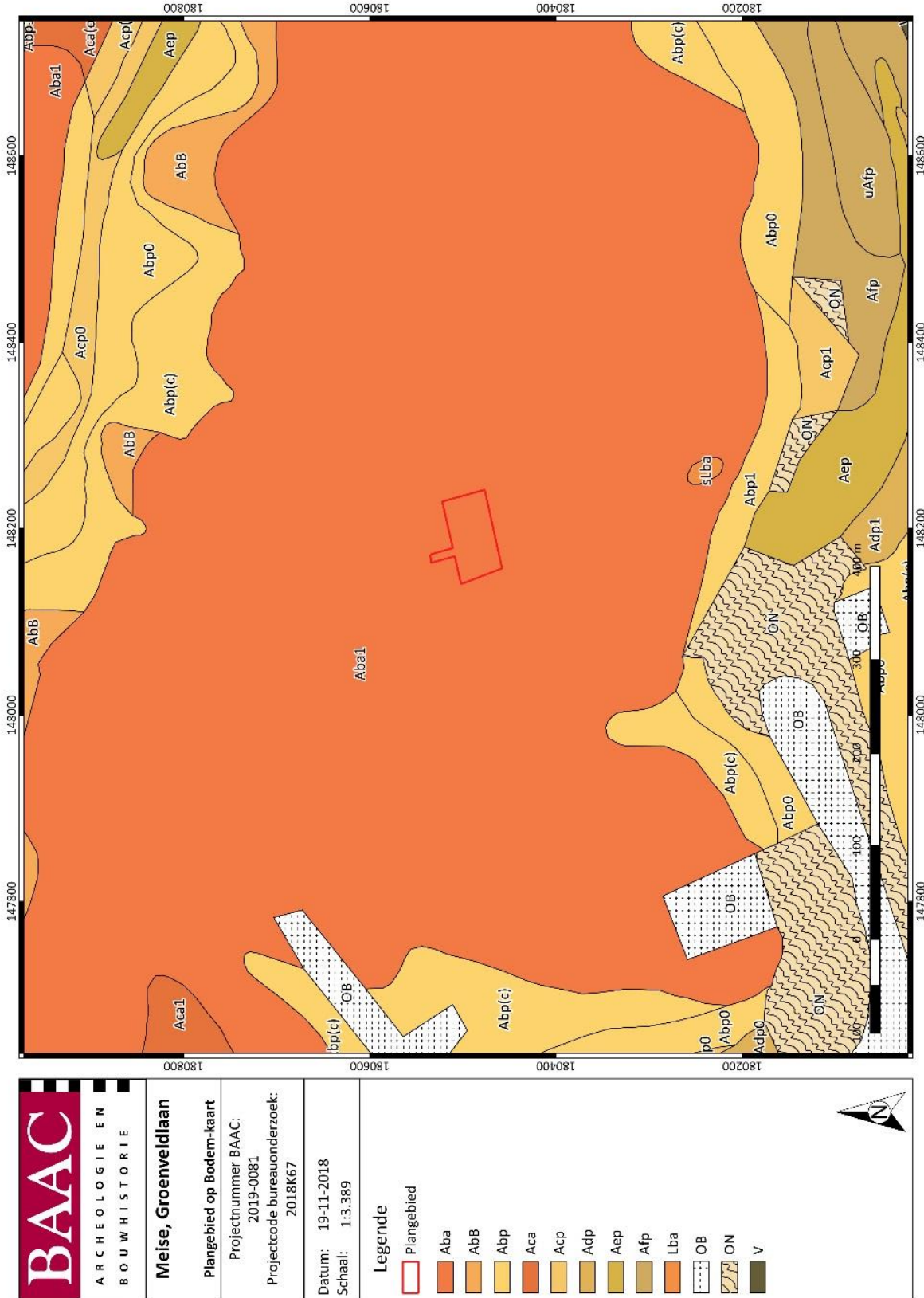
### Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als Aba1-bodemtype en wordt grotendeels omringd door Abp(c)-bodems. Aba-bodems, droge leembodems met textuur B-horizont, ontwikkelden zich in het loess tijdens het Pleistoceen (2,58 Ma – 11,7 Ka) en zijn typerend voor de zandleemstreek. Deze bodems hebben een A-horizont met daaronder een kleiige en sesquioxidenrijke textuur B-horizont. De bouwvoor bestaat uit donkerbruine, homogene, humusrijke leem. Aba-bodems zijn ideaal voor landbouw en fruitteelt maar ook sterk gevoelig aan erosie.<sup>22</sup>

<sup>21</sup> DOV VLAANDEREN 2018c

<sup>22</sup> GEOPUNT 2017a





Figuur 13: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen<sup>23</sup>

<sup>23</sup> DOV VLAANDEREN 2018a

### 1.3.2 Historisch kader

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Meise. In de historische bronnen komt de gemeente voor het eerst voor in 1127, wanneer Meise onder de feodale macht van de heren van Grimbergen, of meer specifiek de Berthouts behoort. Maar er kan aangenomen worden dat Meise sinds de 10<sup>de</sup> eeuw al bestond, aangezien dit de vroegste vermelding is van de Ridders van Meise, vazallen van de heren van Grimbergen en de beheerders van de heerlijkheid Meise. Eén van de ridders, Gerardus de Menza, woonde in 1154 in het omwalde Hof van Meysse, nabij de huidige August Van Doorslaerlaan. Het hof is in 1944 verloren gegaan in een brand en nooit meer heropgebouwd.<sup>24</sup>

Onder de kerkelijke macht van de abdij van Grimbergen (vanaf 1258) vindt een groot deel van de ontginning van Meise plaats, wat leidt tot de ontwikkeling van nieuwe gehuchten en hoven.<sup>25</sup>

Tijdens de Franse periode hoort Meise bij het Dijledepartement, met de administratieve hoofdplaats Wolvertem als rechtsgebied en Gerard De Vidts als eerste *maire*.<sup>26</sup>

Dankzij Emmanuel-Ghislain Vander Linden d'Hooghvorst (burgemeester van Meise 1807 – 1866), werden wegen verhard en Meise heropgebouwd na de grote dorpsbrand van 1826. Zijn standbeeld staat sinds 1893 op het Oudstrijdersplein.<sup>27</sup>

Vanwege de ligging nabij de Brabantse vruchtbare leemstreek was de agrarische sector voor eeuwenlang de grootste economische bron voor Meise. Pas vanaf de 20<sup>ste</sup> eeuw, wanneer gehuchten zich verder ontwikkelen tot woonwijken en er een beter verbinding ontstaat met de hoofdstad en diens omliggende industriële gebieden, richt Meise zich meer op industriële bedrijvigheid. Tot de dag van vandaag kent Meise zelf geen industrie.<sup>28</sup>

Het huidige Meise kent een kleine historische dorpskern omringd door typisch 19<sup>de</sup>-20<sup>ste</sup> -eeuwse diverse basisbebouwing en verspreide woonuitbreidingsgebieden uit de 2<sup>de</sup> helft van de 20<sup>ste</sup> eeuw. Ten zuiden van het dorpscentrum bevindt zich een middeleeuws waterslot (ook bekend als het kasteel van Boechout) wat mogelijk teruggaat tot de 12de eeuw. Zeker is dat tijdens de 15de eeuw, wanneer dit gebied deel uitmaakt van de heerlijkheid Boechout, het slot diende als defensieve burcht voor de hertogen van Brabant tegen de heren van Grimbergen. Vandaag is het domein in bezit van de Belgische staat en ingericht als rijksplantentuin.<sup>29</sup>

### 1.3.3 Cartografische bronnen

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19<sup>e</sup> eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete

<sup>24</sup> IOE 2018, ID: 121484

<sup>25</sup> IOE 2018, ID: 121484

<sup>26</sup> IOE 2018, ID: 121484

<sup>27</sup> IOE 2018, ID: 121484

<sup>28</sup> IOE 2018, ID: 121484

<sup>29</sup> IOE 2018, ID: 121484

huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken.

### **Villaret (1745-1748)**

De Villaretkaart (Figuur 14) is genoemd naar Jean Villaret, ingenieur-geograaf bij het Franse hof en één van de makers. De kaart kwam tot stand na één van de Franse veroveringstochten door onze gebieden (1745-48). In totaal bestaat de Villaretkaart uit meer dan tachtig kaartbladen. Door de zin voor detail bieden die een uniek zicht op onze gewesten, zo'n kwarteeuw vroeger dan de bekende Ferrariskaart uit 1770-1778. De kaart geeft een rijk beeld van ons cultuurlandschap en de evolutie ervan.<sup>30</sup>

Het plangebied is ten tijden van de Villaretkaart onbebouwd en al dan niet gecultiveerd. Aan de noordzijde bevindt zich een wandelpad, afkomstig uit de richting van Meise gaande naar het oosten. Mogelijk is dit de voorloper van een stuk van de huidige Groenveldlaan. Ten westen van het plangebied loopt een grotere weg, afkomstig uit het zuiden bij de Molenbeek gaande richting het noorden. Mogelijk staat deze weg in functie van de watermolen aan de Molenbeek en het transporteren van diens goederen. Meise dorp is nog vrij gecentraliseerd rond haar historische dorpskern en aan weerszijden van de Molenbeek.

### **Ferraris (1771-1778)**

De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van Joseph de Ferraris, een generaal bij de Oostenrijkse artillerie en veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied.<sup>31</sup>

Op de Ferrariskaart (Figuur 15) is te zien dat het plangebied deel uitmaakt van akkers of velden waar landbouw plaatsvindt. Mogelijk bestond deze situatie al ten tijden van de Villaretkaart waar de invulling van dit gebied niet duidelijk was. Verder is de situatie van het plangebied en diens omgeving gelijkaardig aan voorgaande kaart.

### **Vandermaelen (1846-1854)**

Een volgende bron zijn de Vandermaelenkaarten (Figuur 16), die gemaakt zijn door Philippe Vandermaelen. Zijn gedetailleerde (schaal 1:20.000) *Carte topographique de la Belgique* is tussen 1846 en 1854 gemaakt en bestaat uit 250 folio's.<sup>32</sup>

Ter hoogte van het plangebied worden opnieuw akkervelden afgebeeld. Ook de omgeving bevindt zich in een gelijkaardige situatie als op voorgaande kaarten. Op deze kaart is wel een duidelijke grens tussen de gemeente Meise en Grimbergen toegevoegd.

### **Atlas der Buurtwegen (1843-1845)**

Een andere 19<sup>de</sup>-eeuwse kadasterkaart is de Atlas der Buurtwegen (Figuur 17). Deze atlas werd opgemaakt in opdracht van de wetgever en had als doel om ondubbelzinnig aan te duiden welke kleine

<sup>30</sup> GEOPUNT 2018a Villaretkaart

<sup>31</sup> KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2018

<sup>32</sup> GEOPUNT 2018g

wegen een openbaar karakter hadden. Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.<sup>33</sup>

Op deze kaart is de omgeving van het plangebied duidelijk in meerdere percelen opgedeeld. Het plangebied bevindt zich binnen twee percelen, waarbij het zuidelijkste perceel gelijk is aan de parcelering van vandaag (Figuur 18). De weg die nu doorheen het noordelijke deel van het plangebied loopt, grenst in de realiteit net aan de noordzijde, en betreft dezelfde weg als op voorgaande kaarten, vermoedelijk een voorloper van de Groenveldlaan.

### **Popp (1842-1879)**

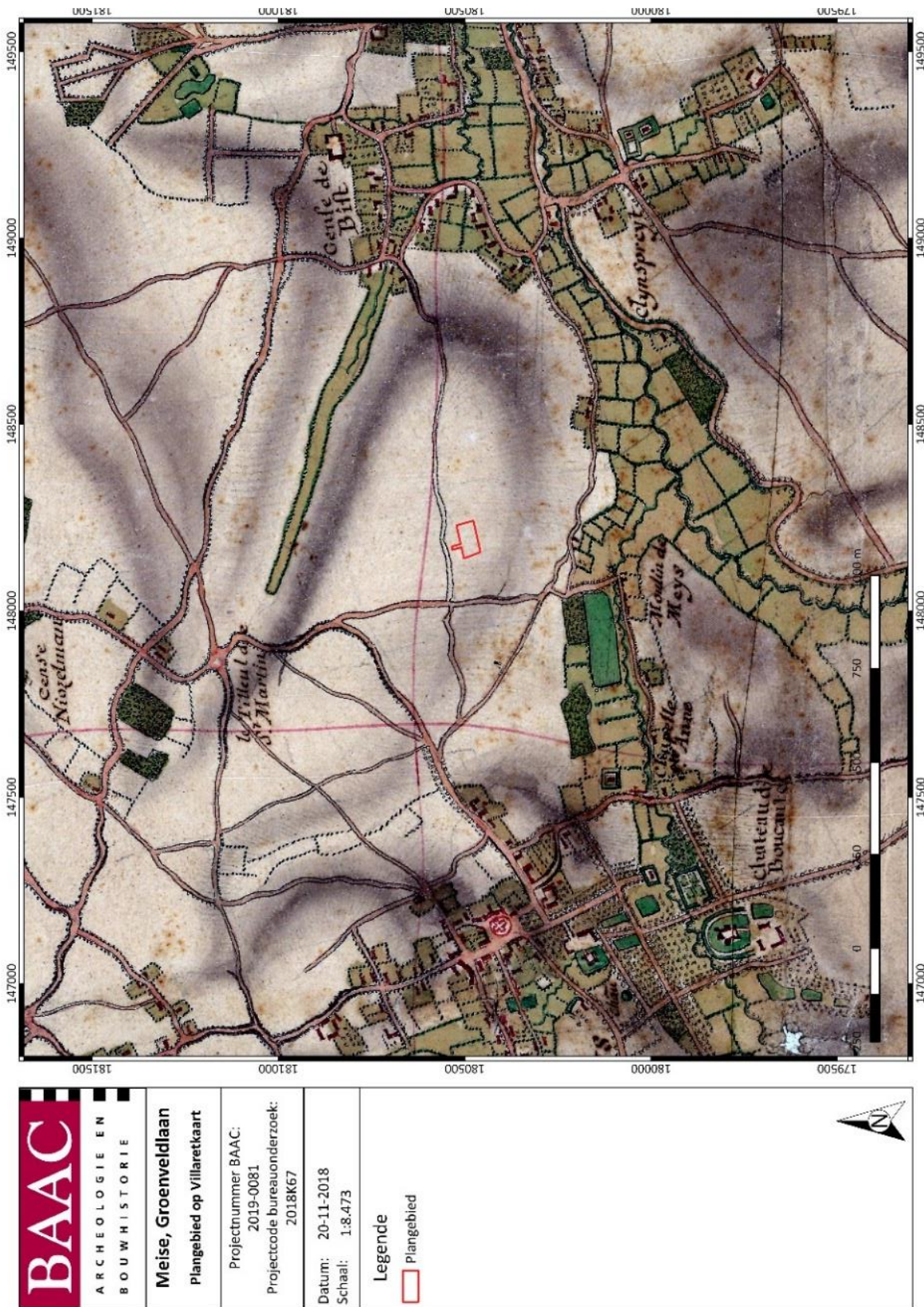
De Poppkaarten (Figuur 20) zijn het levenswerk van Philippe-Christian Popp (1805-1879). Van 1842 tot aan zijn dood in 1879 werkte hij aan zijn atlas. Ongeveer alle gemeenten van de toenmalige provincies Brabant, Henegouwen, Luik, Oost- en West-Vlaanderen had hij getekend en gedrukt.<sup>34</sup>

De situatie binnen het plangebied is qua parcelering anders dan op voorgaande kaart, namelijk het zuidelijke perceel waarvan het plangebied deel uitmaakt is hier in twee percelen verdeeld. Het plangebied bevindt zich hier dus binnen drie percelen (Figuur 20). Verder wordt duidelijk dat de weg ten noorden van het plangebied wel degelijk een voorloper is van de Groenveldlaan, hier gekarteerd als de Groenen weg.

---

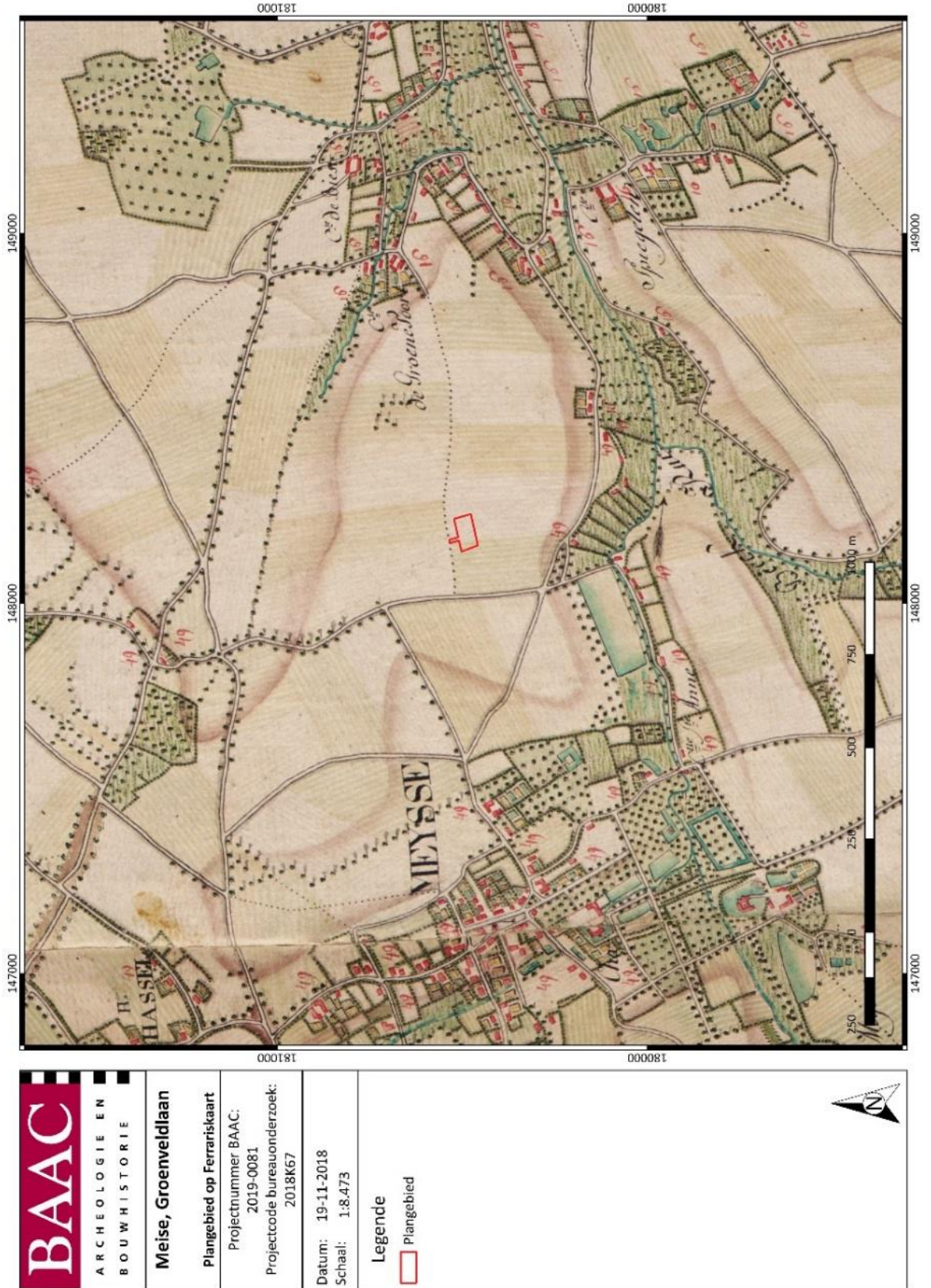
<sup>33</sup> GEOPUNT 2018f

<sup>34</sup> KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2018



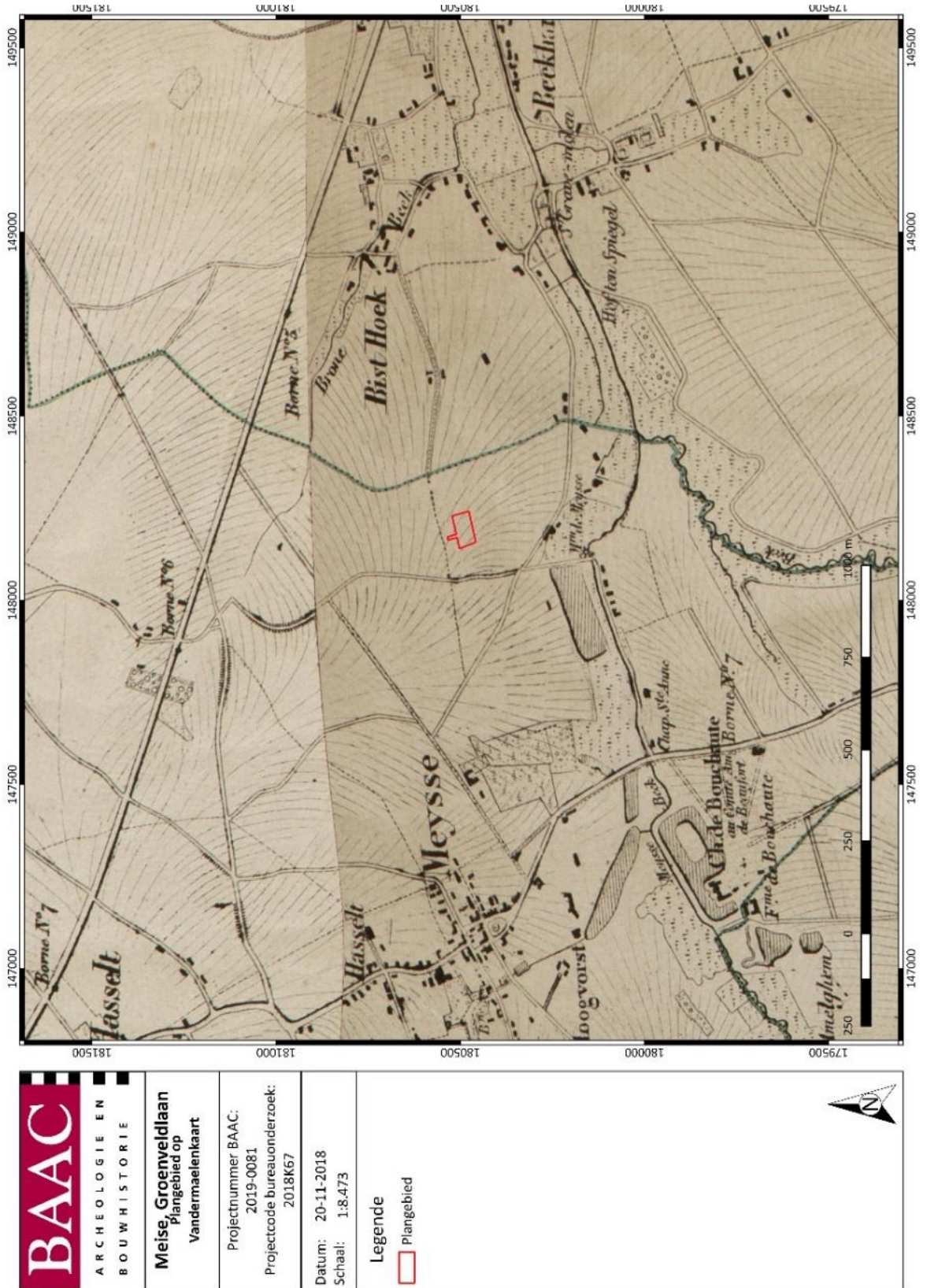
Figuur 14: Plangebied op de Villaretkaart<sup>35</sup>

<sup>35</sup> GEOPUNT 2018a Villaretkaart



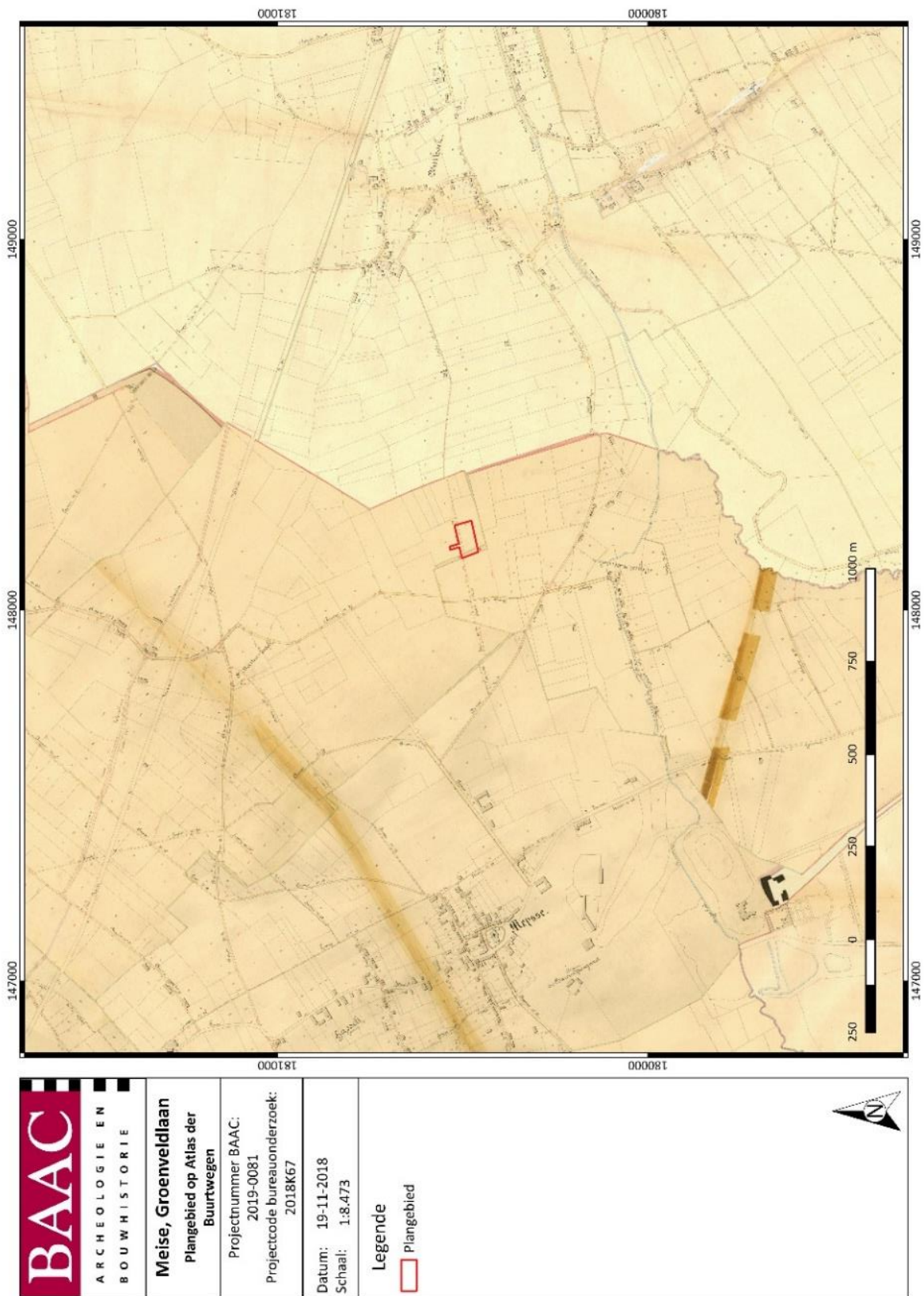
Figuur 15: Plangebied op de Ferrariskaart<sup>36</sup>

<sup>36</sup> GEOPUNT 2018c



Figuur 16: Plangebied op de Vandermaelenkaart<sup>37</sup>

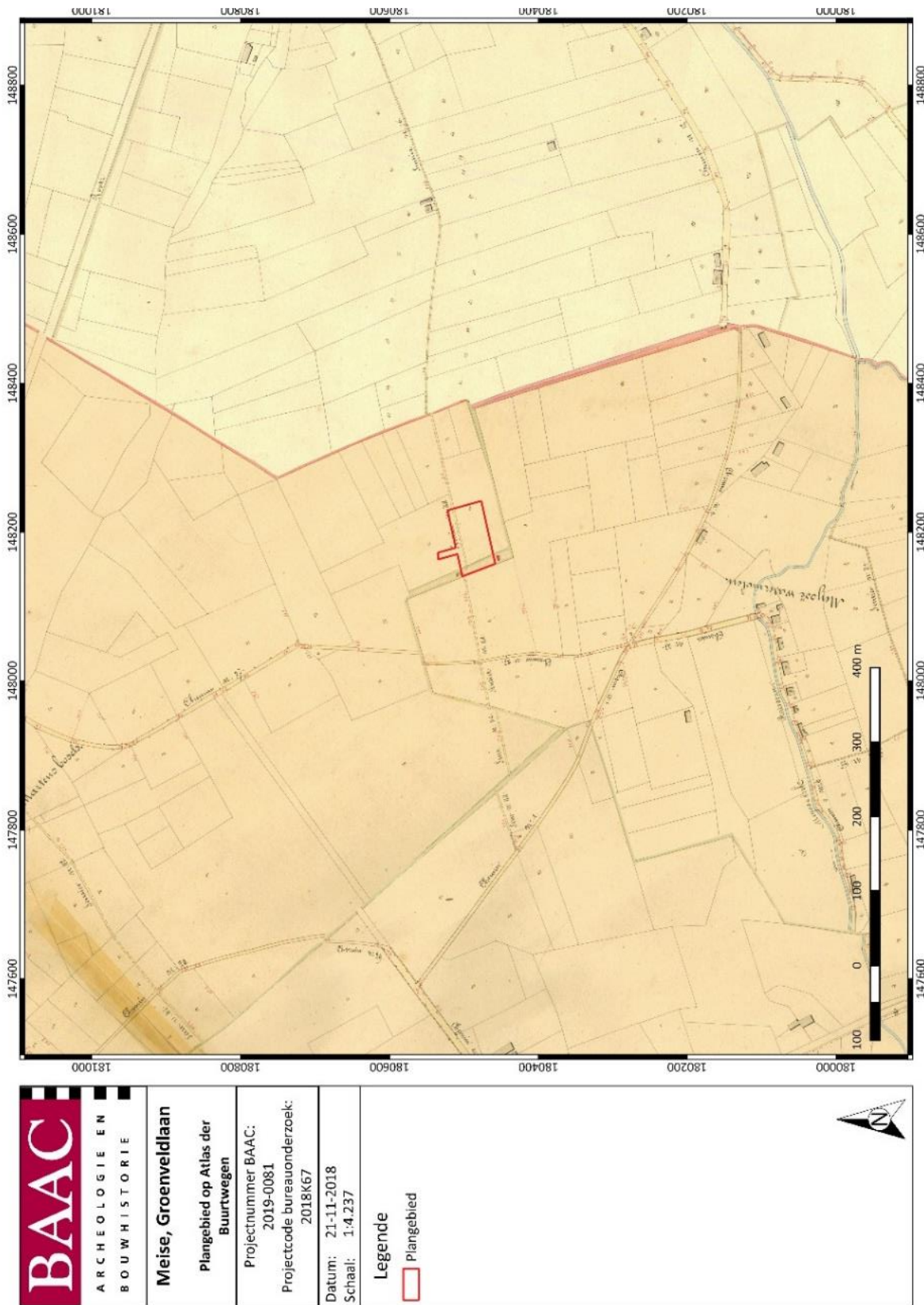
<sup>37</sup> GEOPUNT 2018d



Figuur 17: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen<sup>38</sup>

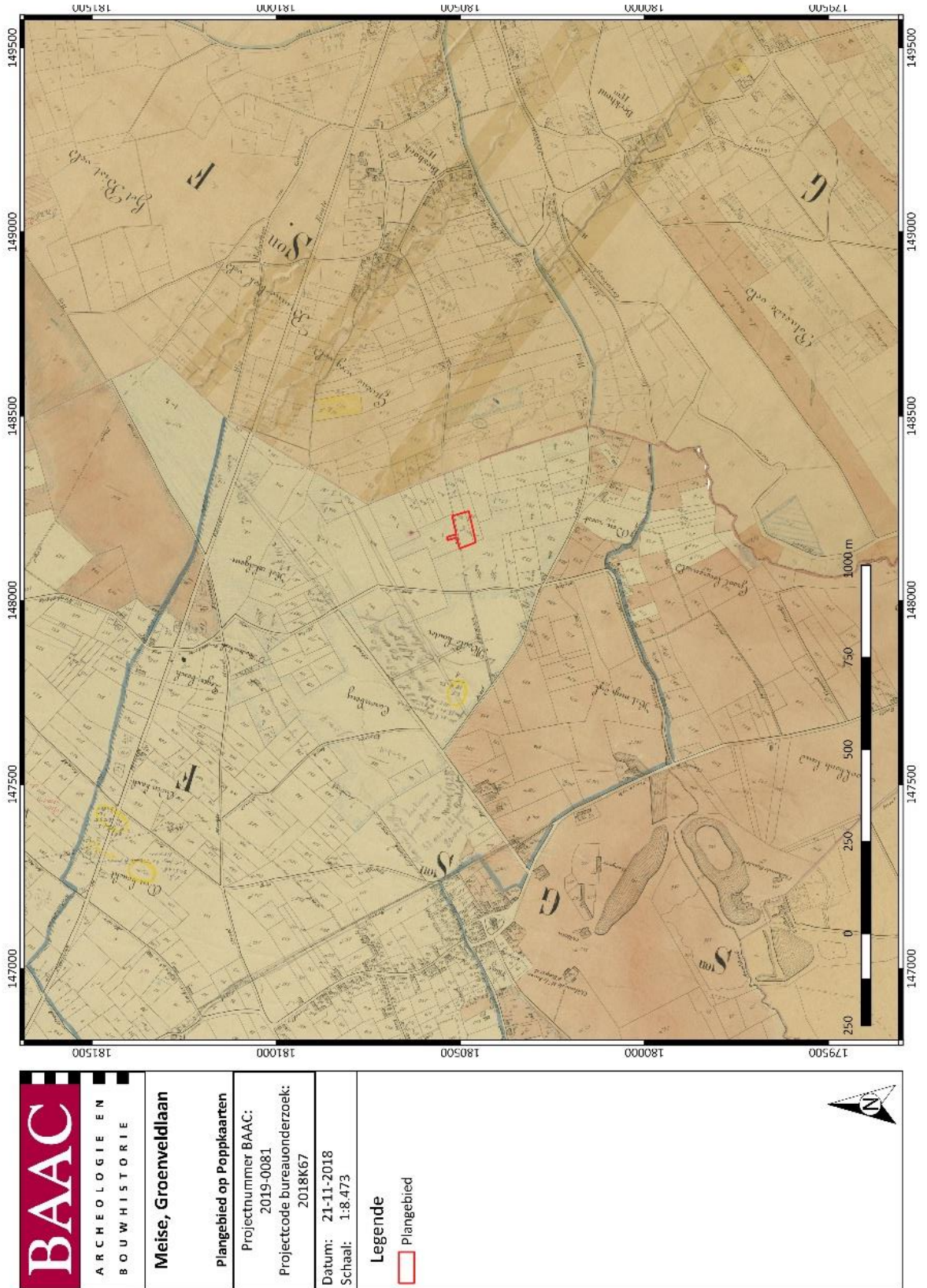
<sup>38</sup> GEOPUNT 2018b





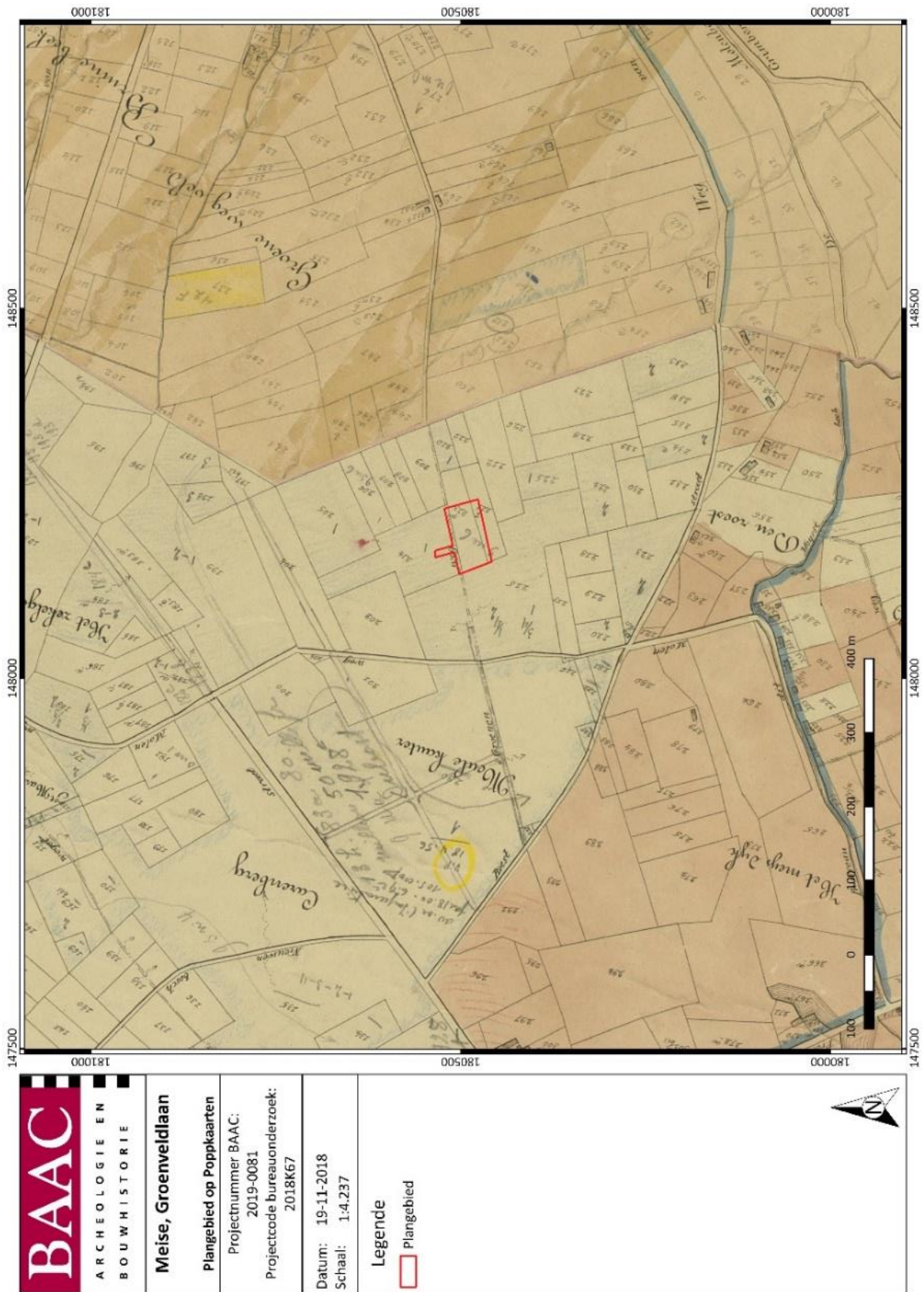
Figuur 18: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen - detail<sup>39</sup>

<sup>39</sup> GEOPUNT 2018b



Figuur 19: Plangebied op de Poppkaart<sup>40</sup>

<sup>40</sup> GEOPUNT 2018e



Figuur 20: Plangebied op de Popkaart - detail<sup>41</sup>

<sup>41</sup> GEOPUNT 2018e

### 1.3.4 Archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt een inschatting maken over het archeologisch potentieel van het plangebied.



Figuur 21: Plangebied op de orthofoto met aanduiding van CAI-locaties in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.<sup>42</sup>

<sup>42</sup> CAI 2018

Binnen het plangebied aan de Groenveldlaan zijn geen archeologische waarden gekend (Figuur 21).<sup>43</sup> Rondom het projectgebied werden de volgende relevante meldingen gevonden (Tabel 1):

*Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.*<sup>44</sup>

CAI-NUMMER	DATERING	OMSCHRIJVING
1295	LATE MIDDELEEUWEN	HOF VAN MIERENDONK: SITE MET WALGRACHT
1296	17 <sup>DE</sup> EEUW	HOF TER HEVERE: HOEVE
2160	BRONSTIJD	GRAFHEUVEL VAN CA. 50 M DOORSNEE
2161	ONBEPaald	BIJNA RONDE KUIL BINNEN DE KRING VAN DE GRAFHEUVEL (ID: 2160)
2162	ONBEPaald	GRACHT AAN DE RAND VAN DE GRAFHEUVEL (ID: 2161)
2673	VOLLE MIDDELEEUWEN	PAROCHIEKERK SINT-MARTINUS MET KERKHOF
2675	18 <sup>DE</sup> EEUW	DRIETORENHOF: HOEVE
3354	LATE MIDDELEEUWEN	KASTEEL VAN BOECHOUT
3938	LATE MIDDELEEUWEN	KASTEEL OF HOF VAN MEISE: BEWOOND DOOR DE RIDDERS VAN MEISE
10083	LATE MIDDELEEUWEN	S'GRAVENMOLEN: BANMOLEN
10085	LATE MIDDELEEUWEN	SPIEGELHOF: HOEVE
10090	LATE MIDDELEEUWEN	HOF TER BIEST: HOEVE
10098	LATE MIDDELEEUWEN	HOF TE WEERDE: HOEVE
20063	16 <sup>DE</sup> EEUW	WATERMOLEN
163329	18 <sup>DE</sup> EEUW	SINT-ANNAKAPEL MET VLAKGRAF

<sup>43</sup> CAI 2018

<sup>44</sup> CAI 2018

Tussen een straal van 450 m tot 1500 m buiten het plangebied zijn diverse archeologische waarden gelokaliseerd. Deze betreffen grotendeels bouwkundig erfgoed, op één uitzondering na. De grafheuvel (ID: 2160), gevonden ten zuidoosten van het plangebied is tot nog toe de enigste referentie naar de **bronstijd** in de nabije omgeving op basis van de CAI. Ook vandaag kan deze door middel van luchtfotografie gelokaliseerd worden (Figuur 22).



*Figuur 22: Detail van CAI-nummers 2160, 2161 en 2162 op de meest recente Orthofotomozaïek.<sup>45</sup>*

In het centrum van Meise werden de middeleeuwse resten van de Sint-Martinuskerk en diens kerkhof (ID: 2673) vastgesteld als archeologische waarde. De kerk heeft verschillende bouw- en renovatiefases doorgemaakt, en stamt vermoedelijk uit de **12<sup>de</sup> eeuw** (Figuur 23). Het bijhorende kerkhof werd reeds opgegraven, waar onder andere leden van de familie Roose – De Beaufort (heren van het kasteel van Boechout) zijn teruggevonden.

<sup>45</sup> GEOPUNT 2017a



*Figuur 23: De Sint-Martinuskerk<sup>46</sup>*

Ook het kasteel van Boechout (ID: 3354) , uit de **late middeleeuwen**, werd als archeologische waarde geïnventariseerd. Dit middeleeuws waterslot was in leengoed bij de hertogen van Brabant. In 1678 en 1832 vonden ingrijpende renovaties en verbouwingen plaats. Vandaag is het een staatseigendom en worden er opnieuw herstellingswerken uitgevoerd (Figuur 24).

Andere waardevolle relictten uit de late middeleeuwen en uit nabije omgeving van het plangebied zijn het hof van Mierendonk (ID: 1295), enkele boerderijhoeves (ID: 10085; ID: 10090; ID: 10098) , de s'Gravenmolen (ID: 10083; Figuur 25) een tweede watermolen (ID: 20063) en het hof van Meise (ID: 3938). Deze laatste is helaas door een brand volledig vernietigd en niet meer terug opgebouwd. Net zoals de site met walgracht, of het zogenaamde hof van Mierendonk (ten zuidoosten van het plangebied), waar in 1954 een sociale wijk overheen gebouwd werd.



*Figuur 24: Het kasteel van Boechout.<sup>47</sup>*

<sup>46</sup> IOE 2018, ID: 40152

<sup>47</sup> IOE 2018, ID: 40170



*Figuur 25: De s'Gravenmolen<sup>48</sup>*

Ten oosten van het plangebied bevindt zich het **17<sup>de</sup>-eeuwse** hof te Hevere (ID: 1296; Figuur 26), gelegen in de buurgemeente Grimbergen. Een gelijkaardig hoeve betreft het **18<sup>de</sup>-eeuwse** Drietorenhof (ID: 2675; Figuur 27), ten westen van het plangebied en dicht bij het centrum van Meise. Beide nieuwe tijd-gebouwen tonen aan dat landbouwnijverheid ook toen nog van groot belang was voor deze streek.

<sup>48</sup> IOE 2018, ID: 75261





*Figuur 26: Het Hof te Hevere<sup>49</sup>*



*Figuur 27: Het Drietorenhof<sup>50</sup>*

<sup>49</sup> IOE 2018, ID: 75234

<sup>50</sup> IOE 2018, ID: 40151

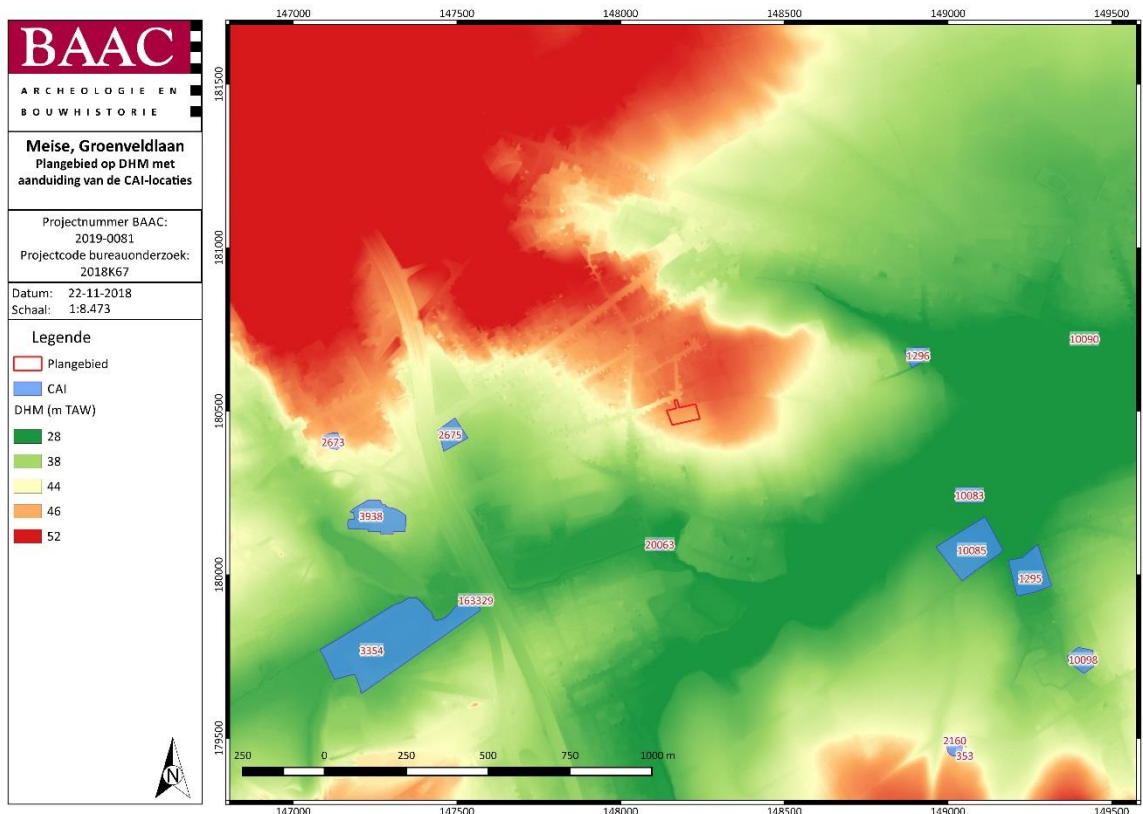
## 1.4 Besluit

### 1.4.1 Datering en interpretatie

Op basis van de aardwetenschappelijke bronnen, die aangeven dat er quartaire afzettingen uit het Weichseliaan met lokaal tertiaire afzettingen aanwezig zijn binnen het plangebied, kan er geconcludeerd worden dat archeologische resten vanaf het paleolithicum aanwezig kunnen zijn. De locatie van het plangebied, gelegen op een helling en relatief dicht in de buurt bij water, vergroot alleen maar de kans op bewoningssporen, inclusief de kans op steentijdsites.

Desalniettemin zijn de geïnventariseerde archeologische relictten in de omgeving van het plangebied doorgaans op lager gelegen terrein dan het plangebied gevonden (Figuur 28). Dit zijn relictten uit de middeleeuwen en nieuwe tijd, die voornamelijk gekend zijn op basis van cartografische bronnen en het bestaande bouwkundig erfgoed op de dag van vandaag. In deze periodes werd de voorkeur gegeven aan bewoning op lager gelegen terreinen aangezien de hoger en droger gelegen gebieden werden gebruikt als akkers. Mogelijk werd het plangebied sindsdien continu gebruikt als landbouwgrond. De historische kaarten geven aan dat het plangebied en omliggende percelen enkel als landbouwgrond werden gebruikt. Daarbij moet wel in rekening gebracht worden dat het plangebied zelf nog nooit eerder archeologisch onderzocht werd en dat er geen bestaande informatie is over mogelijke resten van voor de historische bronnen. In oudere perioden (metaaltijden – Romeinse periode) was het gebruikelijker om hoger op te wonen, wat betekent dat de kans op het vinden van deze sporen binnen het plangebied erg groot is.

De aanwezigheid van een bronstijdgrafheuvel aan de zuidzijde van de Molenbeek doet vermoeden dat dit gebied ook toen werd geëxploiteerd voor bewoning en begraving. Daarbij is het mogelijk dat dit niet de enige grafheuvel in de omgeving is, met name omdat bronstijdgrafheuvels meestal niet in hun eentje voorkomen. Daar kan aan toegevoegd worden dat de aanwezigheid van urnenvelden ook niet kunnen uitgesloten worden.

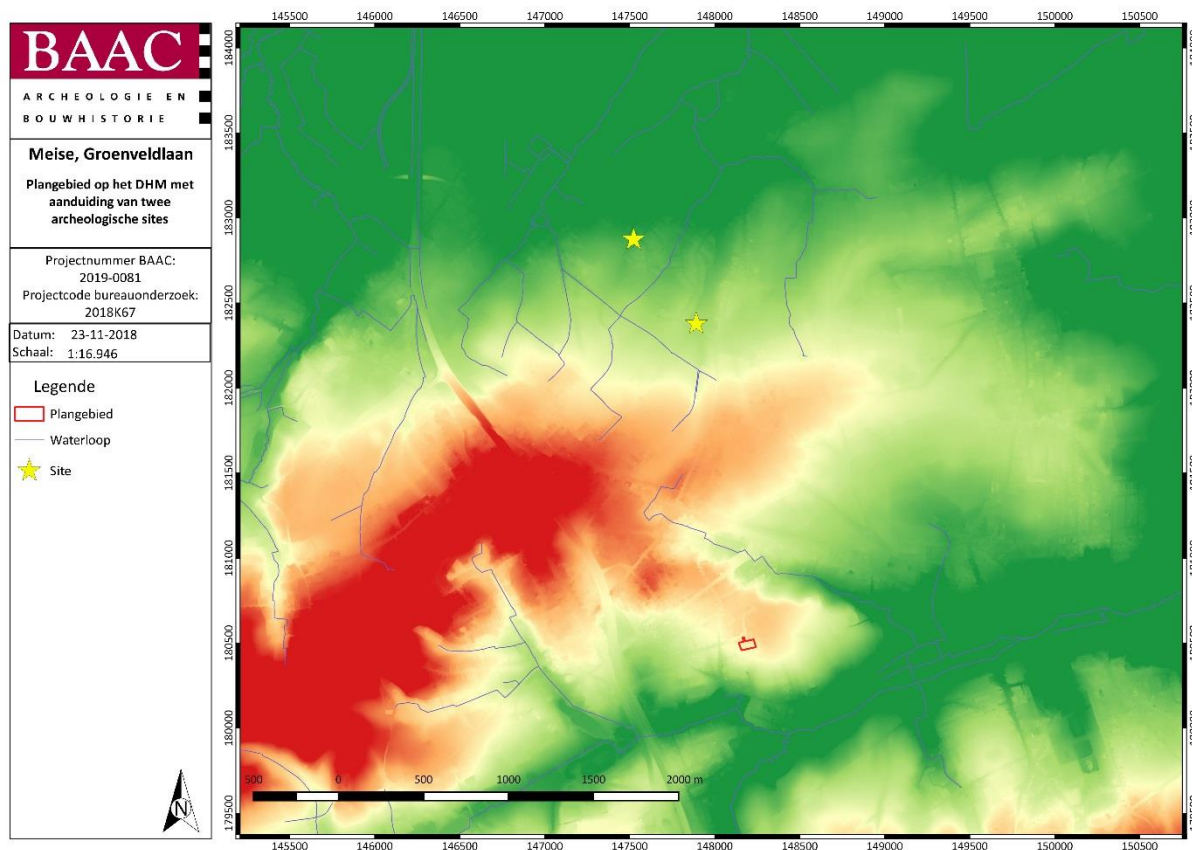


Figuur 28: Plangebied op het DHM met aanduiding van de CAI-locaties<sup>51</sup>

Op basis van bovenstaande kan een interpretatie gedaan worden voor de bronstijd, middeleeuwen en nieuwe tijd. Er is dus een hiaat aan informatie voor een datering met betrekking tot het neolithicum, de metaaltijden en de Romeinse periode. Buiten het huidige kaartblad van de CAI zijn daarentegen wel twee ijzertijd/Romeinse sites in Meise gesitueerd. Hier werden bij beide bewonings- en begravingssporen gevonden en bij de meest zuidelijke site Romeinse tracés. Daarnaast is op beide sites ook lithisch materiaal, vermoedelijk uit het neolithicum, gevonden.<sup>52</sup> Volgens de CAI zijn dit de enige sites in Meise met neolithische, ijzertijd en Romeinse sporen of artefacten. Maar mogelijk is de CAI onvolledig op dit vlak. Ten opzichte van het plangebied is enige verbintenis niet meteen aannemelijk. Beide sites bevinden zich aan de andere zijde van de Cuesta van Asse, beide op een lager gelegen gebied en op een afstand van minstens 2 km (Figuur 29).

<sup>51</sup> AGIV 2018b; CAI 2018

<sup>52</sup>VAN LIEFFERINGE & SMEETS 2013



Figuur 29: Twee sites aan de andere kant van de Cuesta van Asse<sup>53</sup>

Op basis van bovenstaande interpretaties kan enkel met zekerheid gezegd worden dat het plangebied in de nieuwe tijd in gebruik was als landbouwgrond. Vermoedelijk dateert dit gebruik ten minste terug tot de late middeleeuwen. Voor de oude perioden zijn er geen concrete bewijzen.

<sup>53</sup> AGIV 2018b

### 1.4.2 Archeologische verwachting

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen. Verder werd het plangebied vermoedelijk vanaf de late middeleeuwen/nieuwe tijd continu gebruikt als landbouwgrond.

Voor de oudere perioden (steentijden-metaaltijden-Romeinse periode) is er niets voorhanden wat betreft historische bronnen die relevant zijn voor het plangebied. Maar op basis van de aardkundige bronnen is er wel een reële archeologische verwachting op archeologische resten vanaf de steentijden. De enige manier om hierover informatie in te winnen is dan ook veldonderzoek met ingreep in de bodem.

Afgezien van oppervlakkige landbouwsporen lijkt het bodembestand niet aangetast te zijn gedurende de laatste eeuwen, waardoor de kans op het treffen van archeologische sporen hoog is.

Specifiek per periode kan geconcludeerd worden:

- **Steentijden:** Tot nog toe zijn weinig gekende vondsten uit de steentijden in de omgeving van het plangebied. Het is onduidelijk of dit te wijten is aan een gebrek aan interesse van lokale onderzoekers, een achterstand in de invoer van meldingen in de CAI of een weergave van de realiteit. Vanwege de geschikte locatie in het landschap, op een hoger gelegen terrein nabij water, kan een **hoge steentijdverwachting** opgesteld worden.
- **Metaaltijden en Romeinse periode:** De gekende bronstijdgrafheuvel ten zuiden van het onderzoeksgebied (zie boven) bevindt zich op een gelijkwaardige landschappelijke positie. Tijdens de metaaltijden en, voornamelijk, Romeinse periode ging de voorkeur voor wooninplanting naar de hoger gelegen terreinen. Het plangebied bevindt zich op dergelijke locatie. Ook het bodemtype van het plangebied, een leembodem, wat een erg vruchtbare bodem is, zorgt voor een **hoog verwachtingspatroon** voor deze perioden.
- **Middeleeuwen:** In de middeleeuwen werden de hoger gelegen gronden voornamelijk gebruikt als akker. Bijgevolg kunnen sporen verwacht worden die met landbouwactiviteiten verbonden kunnen worden, toch kunnen bewoningssporen niet uitgesloten worden. Voor de middeleeuwen kan een **middelhoge verwachting** worden uitgeschreven.
- **Post-middeleeuwen/nieuwe tijd:** Volgens het historisch kaartmateriaal was het plangebied vanaf de post-middeleeuwen/ nieuwe tijd in gebruik als landbouwgrond. Ook voor deze perioden kan een **middelhoge verwachting** worden opgesteld.

### 1.4.3 Potentieel op kennisvermeerdering

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kon een archeologische verwachting worden opgesteld. Maar vanwege een tekort aan informatie kon nog niet met zekerheid een archeologische site binnen het plangebied vastgesteld of uitgesloten. Aangezien er nauwelijks andere archeologische sites in de omgeving gekend zijn, biedt dit plangebied een hoog kennispotentieel ten opzichte van de rest van de omgeving.

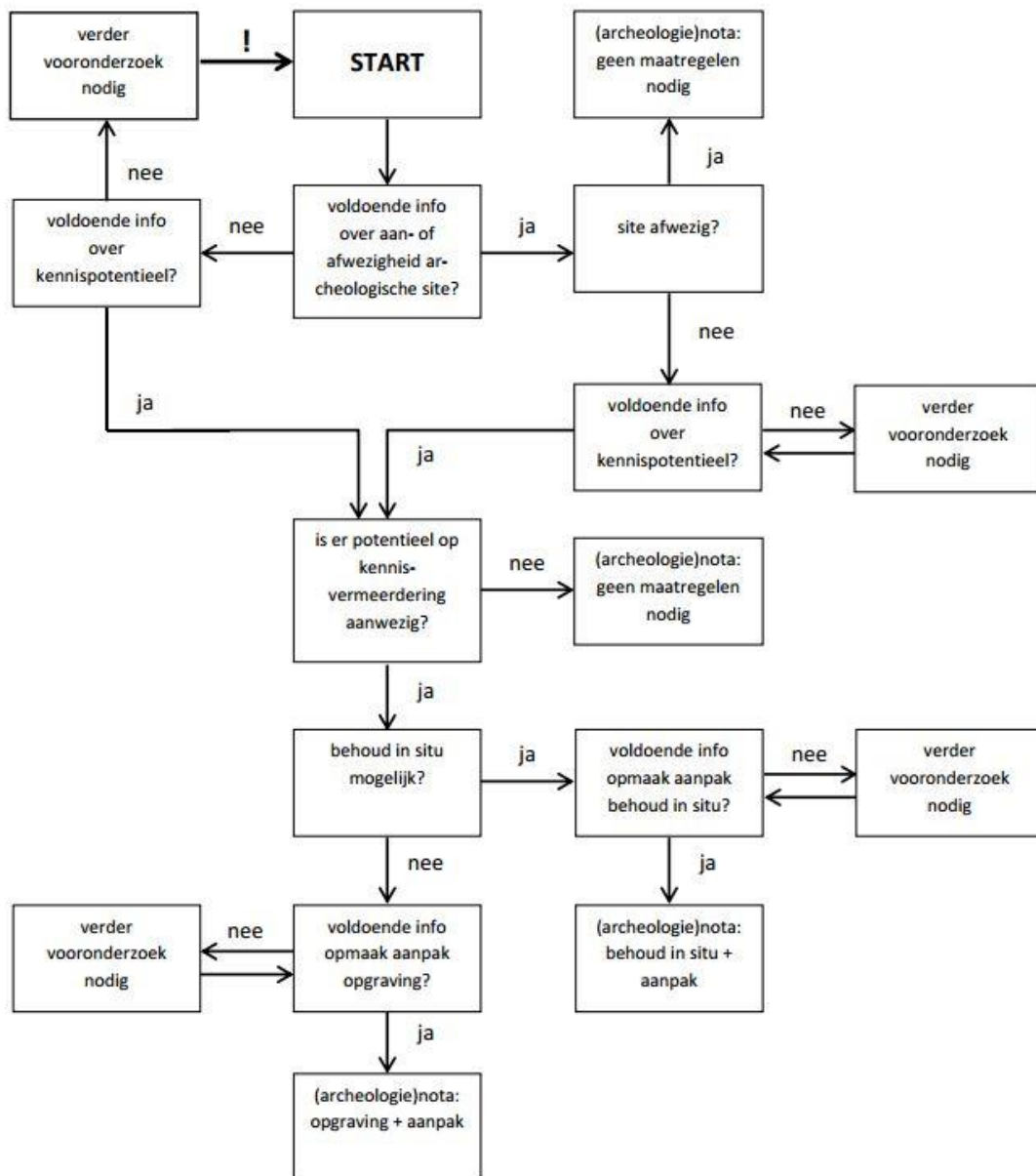
#### 1.4.4 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Aangezien de kans op archeologische sporen en/of artefacten binnen het plangebied niet uitgesloten kan worden en er niet genoeg informatie is voor een specifiek kennispotentieel, maar desondanks wel hoog ingeschat wordt, is er nood aan verder vooronderzoek (Figuur 30).

Vanwege de archeologische verwachting op steentijdresten zal in eerste instantie een landschappelijk bodemonderzoek moeten volgen. Op deze manier kan een eerste afweging gemaakt worden op de aanwezigheid van een steentijdsite binnen het plangebied en of er al dan niet verstoringen in het archeologisch bodemarchief aanwezig zijn.

Aangezien de geplande ingrepen een integrale verstoring met zich meebrengen, zal na het landschappelijk bodemonderzoek, bij een potentieel aan steentijdsites, een verkennend archeologisch booronderzoek met eventueel aansluitend een waarderend archeologisch booronderzoek moeten volgen.

Mocht er na het landschappelijk bodemonderzoek geen potentieel zijn op steentijdsites, kan er meteen overgegaan worden op een proefsleuvenonderzoek voor het afbakenen van eventuele grondsporen en/of artefacten uit jongere perioden.



Figuur 30: Beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek<sup>54</sup>

<sup>54</sup> AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016, fig.3.

## 2 Samenvatting

---

Het plangebied is gelegen aan de rand van de gemeente Meise en grenst aan de Groenveldlaan. Momenteel maakt het plangebied deel uit van drie bestaande percelen, waarvan het grootse perceel wordt gebruikt als landbouwgrond. De twee andere percelen zijn in gebruik als verbindingstrook tussen de Groenveldlaan en de akkervelden, maar zijn verder niet bebouwd.

De geplande ingrepen betreffen een verkaveling van de bestaande gronden voor het bouwen van vijf ééngezinwoningen, inclusief een nieuwe wegenis. Aangezien het hier om een verkaveling gaat en de geplande ingrepen nog niet volledig vast staan, wordt aangenomen dat het plangebied integraal verstoord zal worden, waarbij mogelijk archeologische waarden verloren gaan.

Voor het kaderen van eventuele archeologische waarden binnen het plangebied werd getracht om volgende onderzoeksvragen te beantwoorden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Op basis van de geraadpleegde bronnen (aardkundige, historische en archeologische bronnen) kan geconcludeerd worden dat er voor het onderzochte plangebied een hoge archeologische verwachting is op archeologische resten vanaf de steentijden. Vanaf de late middeleeuwen werd het plangebied gebruikt als landbouwgrond, vermoedelijk aaneensluitend tot op de dag van vandaag. Desondanks is te weinig informatie beschikbaar om met zekerheid vast te stellen of er al dan niet archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig zijn.

De vooropgestelde onderzoeksvragen konden dus niet volledig beantwoord worden. Daarom is er nood aan een archeologisch vervolgonderzoek. In eerste instantie wordt een landschappelijk bodemonderzoek geadviseerd om het steentijdpotentieel te kunnen bepalen en de bodemopbouw in kaart te brengen. Wanneer er geen kans is op het aantreffen van steentijdsites wordt overgegaan op een proefsleuvenonderzoek om eventuele grondsporen uit jongere perioden vast te stellen.



### 3 Lijst met figuren

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart .....	2
Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) .....	3
Figuur 3: Plangebied op Orthofotomozaïek .....	6
Figuur 4: Verbindingsstrook met de Groenveldlaan .....	7
Figuur 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto .....	8
Figuur 6: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) .....	12
Figuur 7: Plangebied en hoogteprofielen op het DHM .....	14
Figuur 8: Plangebied op de tertiairgeologische kaart .....	16
Figuur 9: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:200.000 .....	18
Figuur 10: Legende quartaire profieltype binnen het plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:200.000 ..	19
Figuur 11: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 .....	20
Figuur 12: Legende quartaire profieltypes binnen het plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 ...	21
Figuur 13: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen .....	22
Figuur 14: Plangebied op de Villaretkaart .....	26
Figuur 15: Plangebied op de Ferrariskaart .....	27
Figuur 16: Plangebied op de Vandermaelenkaart .....	28
Figuur 17: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen .....	29
Figuur 18: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen - detail .....	30
Figuur 19: Plangebied op de Poppkaart .....	31
Figuur 20: Plangebied op de Poppkaart - detail .....	32
Figuur 21: Plangebied op de orthofoto met aanduiding van CAI-locaties in de onmiddellijke omgeving van het plangebied. ....	33
Figuur 22: Detail van CAI-nummers 2160, 2161 en 2162 op de meest recente Orthofotomozaïek .....	35
Figuur 23: De Sint-Martinuskerk .....	36
Figuur 24: Het kasteel van Boechout. ....	36
Figuur 25: De s'Gravenmolen .....	37
Figuur 26: Het Hof te Hevere .....	38
Figuur 27: Het Drietorenhof .....	38
Figuur 28: Plangebied op het DHM met aanduiding van de CAI-locaties .....	40
Figuur 29: Twee sites aan de andere kant van de Cuesta van Asse .....	41
Figuur 30: Beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek .....	44

### 4 Lijst met tabellen

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied. ....	34
---	----

## 5 Bibliografie

---

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2018. Geoportaal. Available at: <https://geo.onroerendergoed.be>.
- AGIV, 2018a. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Bodemerosiekaart.
- AGIV, 2018b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Digitaal Hoogte Model.
- AGIV, 2018c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootchalig Referentiebestand (GRB).
- AGIV, 2018d. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschalig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2018e. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- BEYAERT, M. et al., 2006. *België in kaart. De evolutie van het landschap in drie eeuwen cartografie*, Brussel: Uitgeverij Lannoo.
- CAI, 2018. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerendergoed.be/>.
- DOV VLAANDEREN, 2018a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2018b. Databank Ondergrond Vlaanderen, Neogeen/paleogeen (Tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2018c. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- GEOPUNT, 2018a. GEOPUNT VLAANDEREN.
- GEOPUNT, 2018b. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2018c. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2018d. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2018e. GEOPUNT VLAANDEREN: Popp-kaart Vlaanderen (1842-1879). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2018f. Toelichting: Atlas Der Buurtwegen (1843-1845).
- GEOPUNT, 2018g. Toelichting: Vandermaelen (1846-1854).
- IOE, 2018. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroerendergoed.be>.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2018. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: [http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris\\_nl.html](http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html).

VAN LIEFFERINGE, N. & SMEETS, M., 2013. *Het archeologisch onderzoek aan het Heimbeekveld te Meise. Archeo-rapport 191.*, Kessel-Lo.